

HOFSTRA UNIVERSITY™

SCHOOL OF LAW

Jogi tanulmányok Research Paper sorozat
07-32. számú kutatási dokumentum

Viselkedésbiológia és alkotmányos elemzés

Edwin Fruehwald

Oklahoma City University Law Review, 2008 tavasz

Ez a tanulmány ingyenesen letölthető a következő

honlapról

Social Science Research Network Electronic Paper Collection a következő
címen: <http://ssrn.com/abstract=1023782>

Viselkedésbiológia és alkotmányos elemzés Scott Fruehwald

A viselkedésbiológia a jogi gondolkodás következő határa.¹ A következő néhány évben a viselkedésbiológia ugyanolyan fontos lesz a jogi szabályok elemzése szempontjából, mint amilyen fontos volt a közgazdaságtan az elmúlt évtizedekben. John Monahan professzor kijelentette: "a kérdés, amelyet fel akarok vetni, az, hogy az evolúciós pszichológia [a viselkedésbiológia egyik ága] ugyanolyan központi szerepet játszhat-e a jogi tudományokban a következő harminc évben, mint a közgazdaságtan az elmúlt harminc évben".² Hasonlóképpen Gottschall és Wilson professzorok is megjegyezték: "Válasszon ki bármilyen, az emberiség számára fontos témát - filozófia, antropológia, pszichológia, közgazdaságtan, politikatudomány, jog, sőt vallás -, és gyorsan növekvő érdeklődést fog találni a téma evolúciós perspektívából való megközelítése iránt".³ Végül Joseph Carroll professzor kijelentette: "A darwini pszichológia a paradigma kialakulásának küszöbén áll - vagyis konszenzusra jutott az "emberi természet" megértéséhez szükséges fogalmi elemek szükséges minimumáról".⁴

A viselkedésbiológia központi gondolata az, hogy az evolúció "az embereket egy univerzális komplex elmével ruházta fel...".⁵ Ez az összetett elme olyan, mint egy sor egymással összekapcsolt számítógép; "a szellemi élet az információ, a számítás és a visszacsatolás fogalmaival magyarázható".⁶ Más szóval, "az érvelő intelligencia, a képzelet és a kreativitás az információfeldolgozás formái .

.."⁷ Továbbá, "a bizonyítékok elsöprőek arra vonatkozóan, hogy szellemi életünk minden aspektusa teljes mértékben az agyszövetekben zajló fiziológiai eseményektől függ".⁸

A viselkedésbiológusok azonban nem hisznek abban, hogy cselekedeteink genetikailag előre meghatározottak.⁹ A humán genomprojekt kimutatta, hogy az ember nem rendelkezik

annyi génnel, hogy az közvetlenül meghatározzon egy adott viselkedést.¹⁰ A génjeink inkább egy moduláris elmét hoznak létre; a viselkedés "a különböző mentális modulok közötti belső harcból származik, különböző

napirendek és célok."¹¹ Emellett mentális mechanizmusaink segítenek a kultúra elsajátításában.¹² Így a viselkedésünk a veleszületett mechanizmusok kombinációja a kultúra megtanulásával, amit a veleszületett mechanizmusaink segítenek elő.¹³

A viselkedésbiológia meglátásainak figyelmen kívül hagyása a jogi elemzésben azt jelenti, hogy olyan jogrendszert hozunk létre, amely döntően hiányos információkon alapul.¹⁴ Owen Jones professzor azt állította, hogy "a viselkedésbiológia rendkívüli fejlődése elavulttá teszi az emberi viselkedés minden olyan jogi szempontból releváns modelljét, amely nem integrálja az élettudományok és a társadalomtudományok szempontjait, és ... ezt a hiányosságot részben ... a jog evolúciós elemzésével lehet orvosolni".¹⁵ Ahogy Jones professzor megjegyezte, a jog három szempontból is sokat fog tanulni a viselkedésbiológia meglátásaiból: (1) "bármit is ér el a jog, azt az emberi viselkedésben bekövetkező változásokkal éri el", (2) "az evolúciós folyamatok (például a természetes és a szexuális szelekció) befolyást gyakorolnak minden élő szervezet viselkedési hajlamaira", és (3) "ha a jobb viselkedési modellek hatékonyabb jogi eszközöket eredményezhetnek, és ha az emberi viselkedést evolúciós folyamatok befolyásolják, akkor az evolúciós folyamatok viselkedésre gyakorolt hatásának jobb ismerete javíthatja a jog szabályozási képességét".¹⁶ Hozzátette: "Ha a jogi gondolkodók feladata a viselkedések szabályozása, és ha a viselkedések okainak megértése segíti a szabályozást, akkor a viselkedésbiológia ismerete fontos kell, hogy legyen a jogi gondolkodók számára".¹⁷

A társadalomtudósokat követő jogtudósok azonban általában figyelmen kívül hagyták az emberi viselkedést a jogi elemzésben, ehelyett a jogot mint társadalmi konstrukciót elemezték.¹⁸ Az elmének ez a "standard társadalomtudományi modellje" az elmét "üres táblának, vagy általános, mindenre alkalmas számítógépnek tekinti, amelyben minden tartalmat külső (társadalmi és kulturális) hatások hoznak létre".¹⁹ Az elmének ezt az üres tábla nézetét

azonban alaposan leleplezték.²⁰ E. O. Wilson professzor szerint

azt állította, hogy "a filozófia történetének nagy része napjainkig az agy kudarcba fulladt modelljeiből állt".²¹ Catherine Salmon professzor hasonlóképpen megjegyezte: "[m]inden mainstream humanista hajlamos volt azt feltételezni, hogy az emberi természet konstruált, hogy minden neveltetés, és semmi sem természet. A legújabb kutatások a kultúrák közötti antropológiában és pszichológiában azt sugallják, hogy ez téves, hogy szinte minden, ami fontos az emberi viselkedésben és pszichológiában, a természet és a környezet kombinációja révén alakult ki".²²

Bár a viselkedésbiológiai kutatások az 1950-es évekre nyúlnak vissza, a²³ tudósok csak a közelmúltban alkalmazták felismeréseit a tudományon kívüli területeken. Az irodalomtudósok például a viselkedésbiológiai módszereket alkalmazták a szövegek elemzésére, a²⁴ művészettudósok a művészetre, a²⁵ és egy zenetudós a kognitív tudományt a zene tanulmányozására.²⁶ Bár a viselkedésbiológiát alkalmazó kutatások viszonylag újak a jogban, több jelentős cikk is született már.²⁷

Ez az írás a viselkedésbiológia jogilag releváns fogalmait mutatja be, majd a viselkedésbiológiát alkotmányos esetek elemzésére használja. A dolgozat II. része a viselkedésbiológia fogalmait mutatja be. A III. rész a viselkedésbiológiát és az alkotmányt tárgyalja általában. A IV-VI. részek ezt követően részletesen megvizsgálják az alkotmányjog három területét - a birtokbavételt, a származás megállapítását és a büntető kártérítésre vonatkozó tisztességes eljárási korlátozásokat.

II. rész

Bevezetés a viselkedésbiológiába

A jog viselkedésbiológiai megközelítésének sokoldalúnak kell lennie. A viselkedésbiológusok azt vizsgálják, hogyan alakultak ki a tulajdonságok, az egyetemesség, a

kultúra és az egyéni különbségek.²⁸ Bár az evolúciós pszichológia gyakran hangsúlyozta az emberi univerzális tulajdonságokat és kognitív mechanizmusokat vagy modulokat, "amelyek kifejezetten az alkalmazkodási problémák megoldására fejlődtek ki a paleolitikus környezetben", a viselkedésbiológia a kultúrát és az egyéni különbségeket is vizsgálja.²⁹

Ahogy Carroll professzor megjegyezte, "a sajátosan emberi elme legjellegzetesebb vonása - az, ami leginkább megkülönbözteti főemlős rokonaitól - egy rugalmas általános intelligencia kialakulása, amely lehetővé teszi az ember számára, hogy alkalmazkodjon egy olyan környezet változásaihoz, amely maga is összetett és instabil".³⁰

Először is, a viselkedésbiológusok úgy vélik, hogy a természetes szelekció (evolúció) óriási hatással volt az emberi viselkedés kialakulására.³¹ Az evolúciós pszichológia szerint "az emberi kognitív tulajdonságok (bizonyos esetekben) éppúgy fogékonyak a darwini magyarázatra, mint az emberi fizikai tulajdonságok (bizonyos esetekben). Például egy olyan kognitív tulajdonság, mint az a széles körben elterjedt emberi hajlam, hogy az utódok túlélését értékeljük, az evolúciós pszichológia szerint éppúgy fogékony lehet az evolúciós magyarázatra, mint az olyan fizikai tulajdonságok, mint a kétlábúság vagy a szembefordítható hüvelykujj".³²

Másodszor, a viselkedésbiológusok úgy vélik, hogy az egyetemes mentális mechanizmusok meghaladják a kultúrát.³³ Carroll professzor megjegyezte, hogy "[h]umán univerzális vagy fajra jellemző viselkedési normák csupán olyan viselkedési minták, amelyek olyan szilárdan megalapozottak az emberi történelem logikájában, hogy minden kultúrára jellemző vonások".³⁴ Pinker professzor hasonlóképpen rámutatott arra, hogy "a házassági szokások, az étkezési tabuk, a népi babonák és így tovább - bizonyára kultúránként változnak, és tanulni kell őket, de a mentális számítás mélyebb mechanizmusai, amelyek ezeket létrehozzák, egyetemesek és veleszületettek lehetnek".³⁵ Noam Chomsky nyelvész például azt állította, hogy minden emberi nyelv alapja egy univerzális nyelvtan.³⁶ Hasonlóképpen, Marc D. Hauser professzor azt javasolta, hogy az emberi természet mögött egy univerzális erkölcsi nyelvtan áll.³⁷ Végül Brown professzor több száz egyetemes tulajdonságot talált, mint például az osztályozás, a sírás, a jó és a rossz megkülönböztetése, az irigység, az etikett, a tisztesség, a

vicc, a törvény, a vezetők, a játék és a tulajdon.³⁸

Harmadszor, a viselkedésbiológusok szerint a kultúra fontos szerepet játszik a viselkedés kialakulásában.³⁹ A veleszületett mentális mechanizmusok lehetővé teszik az ember számára a kultúra elsajátítását.⁴⁰ Ahogy Carroll professzor kijelentette,

A nyelv ösztönös, de az elvadult gyerekek soha nem tudnak folyékonyan beszélni. Az anyaság ösztön, de az elszigetelten nevelt nőstény majmok rosszul teljesítenek anyaként. A normális emberi fejlődéshez szocializációra van szükség, de magát a szocializációt a veleszületett hajlamok irányítják.⁴¹

A kultúra "a mások újításainak átvételére irányuló emberi törekvésből, valamint a földrajzi és ökológiai változásokból ered".⁴² Azonban nem minden környezeti hatás hat ugyanolyan mértékben. "A fejlődő állat egyes külső eseményekre érzékenyebb lehet, mint másokra. . . . Nem minden tanulható meg egyforma könnyedséggel."⁴³ Összefoglalva, a kultúra "olyan technológiai és társadalmi innovációk tárháza, amelyeket az emberek azért halmoznak fel, hogy segítsék az életüket, nem pedig önkényes szerepek és szimbólumok gyűjteménye, amelyek véletlenül épp rájuk találnak".⁴⁴

Végül, az emberek rendelkeznek általános intelligenciával - általános intelligencia-terület-általános intelligenciával.⁴⁵ A tartomány-általános intelligencia "az emberi motívumok és kognitív diszpozíciók egy különálló struktúráját azonosítja, amely az inkluzív alkalmasság nagyobb logikájából származik - abból a logikából, amely a földi élet adaptív struktúráját szabályozza".⁴⁶ Ez a "tartomány-általános intelligencia adaptív funkcióval rendelkezik; megkönnyíti a változó környezetre adott rugalmas választ".⁴⁷ Más szavakkal, "[h]umánok kidolgozott mentális modelleket alkotnak a világról, és az e modellekben megjelenő alternatív forgatókönyvek alapján hoznak döntéseket".⁴⁸

Az emberi motivációs rendszert két fogalom kombinációjának tekinthetjük: "(a) az emberi élettörténet koncepciója, mint az erőfeszítésnek a "szomatikus" és a "reproduktív"

tevékenységek közötti megoszlása köré szerveződő ciklus, és (b) a "viselkedési rendszerek" koncepciója."⁴⁹ Carroll professzor azt írta, hogy az emberi elme "viselkedési rendszerek magasan integrált halmaza, amelyeknek

az emberi életciklus logikája szervezte és irányította. Az emberi természet viselkedési rendszerek strukturált halmazába szerveződik, és ezek a rendszerek a szomatikus és reprodukív életerő alapfunkcióira elosztott célokat szolgálják."⁵⁰

Az emberi élettörténet kétféle "erőfeszítést" foglal magában: (1) szomatikus erőfeszítés (az erőforrások megszerzése) és (2) reprodukív erőfeszítés (az erőforrások ráfordítása a szaporodásra).⁵¹ Az erőfeszítés e két típusa az élettörténeti ciklus fő kategóriáiban - születés, növekedés, halál, szaporodás és szülői tevékenység - jelenik meg, ahol a születés, növekedés és halál szomatikus tevékenységek, a szaporodás és szülői tevékenység pedig reprodukív tevékenységek.⁵² "Az élettörténeti elemzés összehasonlítja, hogy az inkluzív fitness logikája - a szaporodási siker maximalizálása - milyen különböző módon szabályozza e nagyszabású elvek egymásra hatását a különböző fajokban."⁵³ Mivel "az emberek rendkívül társas állatok, párkapcsolati, félig monogám párválasztási rendszerekkel és rendkívül magas szintű szülői befektetésekkel", az emberi élettörténet "magában foglalja a hím-nőstény párkapcsolatokra, tartós családi struktúrákra, kiterjedt rokonsági rendszerekre és összetett társadalmi szerveződésre irányuló motivációs rendszereket".⁵⁴ Mivel a nagy emberi agy fejlődéséhez hosszú gyermekkor szükséges, az emberi élettörténet magában foglalja az intenzív gyermek-szülő kötődést, a férfi és nő közötti kooperatív szülői együttműködést és a kiterjedt rokonsági hálózatokat.⁵⁵

"A viselkedési rendszer kifejezés funkcionálisan és ok-okozati összefüggésben álló viselkedésmintákra és az ezekért felelős rendszerekre utal."⁵⁶ Ezek a viselkedési rendszerek segítenek megszervezni az egyéni életet egy kulturális rendben.⁵⁷ Hét alapvető viselkedési rendszer létezik: (1) túlélés, (2) technológia, (3) párzás (szaporodás), (4) szülői tevékenység, (5) rokoni kapcsolatok, (6) társas kapcsolatok vagy reciprokáció (a rokoni csoporton kívüli

társas interakció) és (7) kognitív tevékenység.⁵⁸ "Minden viselkedési rendszer motívumok olyan komplexumából áll, amelyeknek határozott tárgyuk vagy kitűzött céljuk van - hogy

fenntartani az életet, társat találni, gyermeket nevelni, rokonsági hálózatot fenntartani és a társadalmi rendben működni."⁵⁹ Minden viselkedési rendszernek vannak motivációs célokra jellemző tulajdonságai: (1) túlélés (ragadozók elkerülése, táplálékszerzés, menedékkeresés, ellenség legyőzése); (2) technológia (alakvágók, alakverők, karok használata, tárgyak rögzítése, tűz használata); (3) párzás (szexuális partnerek felmérése és elcsábítása, versenytársak legyőzése, vérfertőzés elkerülése); (4) szülői tevékenység (ápolás, védelem, gondozás, gondozás, nevelés, tanítás); (5) rokoni kapcsolatok (rokonok megkülönböztetése, rokonok előnyben részesítése, rokoni hálózat fenntartása); (6) társadalmi kapcsolatok (koalíciók létrehozása, státusz elérése, kölcsönösség ellenőrzése); és (7) kognitív tevékenység (mesélés, képek festése, hiedelmek kialakítása, ismeretszerzés).⁶⁰ "A vonatkozó viselkedési rendszereken belül specifikus kognitív modulok aktiválódnának."⁶¹ Például a csalók felismerése a párzási rendszerben és a társas kapcsolatok rendszerében aktiválna; az arcfelismerő modulok a párzási, a szülői, a rokoni kapcsolatok és a társas kapcsolatok rendszerében; a rokoni kapcsolatok rendszerén belül a rokonfelismerő modulok.⁶²

III. rész

A viselkedésbiológia és az alkotmány

John O. McGinnis professzor azt állította, hogy a keretalkotók az alkotmányt és a Bill of Rights-ot az emberi természetről alkotott, alapvetően helyes nézetre alapozták.⁶³ A keretezők az embert "az önérdek atomjának" tekintették, és a politikáról alkotott nézeteiket arra az elméletre alapozták, hogy "a kormányzás nem függhet az ember jóindulatától vagy erényétől".⁶⁴ Ahogy Alexander Hamilton kijelentette: "Miért hozták létre egyáltalán a kormányt? Azért, mert az emberek szenvedélyei kényszer nélkül nem fognak megfelelni az ész és az igazságosság diktátumának".⁶⁵ A keresztszülők úgy gondolták, hogy "a magánszférában az önérdek a

társadalom általános jólétének javára válhat, mivel az egyének hasznot húznak abból, amit a kereskedelem által termelnek, és "[a] kereskedelem szelleme viszont egységet hoz létre az emberek között - egy olyan egységet, amelyet a vállalkozás kovácsolt össze".⁶⁶ Így az Alkotmány a kereskedelmi klauzula, a szerződési klauzula és a Takings klauzula révén segít megakadályozni, hogy az államok beavatkozzanak a kereskedelembé.

Tétel.⁶⁷

Másrészt a keretalkotók bizalmatlanok voltak az ember önérdekével szemben a közszférában.⁶⁸ Félték azoktól a frakcióktól, amelyek a kormányzaton keresztül megpróbálják elvenni mások vagyonát, és amelyek veszélyeztetik a társadalmi harmóniát.⁶⁹ Ahogy James Madison írta: "A közjó és a magánjogok biztosítása az ilyen frakciók veszélyeivel szemben, ugyanakkor a népi kormányzás szellemének és formájának megőrzése a nagy cél, amelyre vizsgálataink irányulnak".⁷⁰ Megjegyezte továbbá: "A frakció lappangó okai azok, amelyek az ember természetébe vetettek".⁷¹ Ezért a keretalkotók az alkotmány nagy részét úgy tervezték, hogy "az önérdek működésének rossz hatásait a közszférában visszaszorítsák".⁷² Más szavakkal: "Az eredeti alkotmányban a nemzeti demokrácia tehát nem a kormányzat legitimálásának eszköze volt, hanem a politikában tapasztalható egyenlőtlenség veszélyes következményeinek mérséklésére szolgáló eszköz azáltal, hogy megnehezítette bármely koalíció számára a kormányzati hatalom eszközei feletti ellenőrzés fenntartását".⁷³

McGinnis professzor azt is állította, hogy a keretalkotók úgy vélték, hogy az egyének különböző képességekkel rendelkeznek, és hogy a kormánynak védenie kell ezeket az egyenlőtlen képességeket a tulajdonszerzés során.⁷⁴ Azt írta, hogy

[a]mint Madison megjegyezte, a természetes egyenlőtlenség fokozza a frakciók veszélyét. Az egyenlőtlenség a kevésbé tehetségesek tartalékát hozza létre, akik könnyen rávehetők arra, hogy kisajátítsák a tehetségesebbek tulajdonát. Az ilyen kisajátítás veszélyezteti az önfejlesztésre való ösztönzést, amely a magánszférában az önérdek működéséből fakad.⁷⁵

McGinnis professzor megállapította:

Az eredeti alkotmányban a nemzeti demokrácia nem öncélú volt, hanem a politikai egyenlőtlenségek veszélyes következményeinek enyhítésére szolgáló eszköz, amely megnehezítette, hogy bármely koalíció megőrizze a kormányzati hatalom eszközei feletti ellenőrzést.... Így a keretalkotók rendszerében a közhatalom biztosítása a kontinentális nép számára paradox módon kísérlet volt

arra, hogy megvédje a magánvállalkozások által létrehozott vagyont az állami kisajátítástól.⁷⁶

McGinnis professzor az alkotmányról alkotott nézete és az alkotmányt az emberi természet által alátámasztott nézete alapján az alkotmány originalista megközelítése mellett érvelt.⁷⁷ Kijelentette: "A darwinizmus mint erőteljes magyarázó elmélet tényerése a társadalomtudományokban igazolja az emberi természetről alkotott keretezői nézetet a fent tárgyalt három lényeges szempont tekintetében".⁷⁸ Következtetése szerint: "Valójában az eredeti Alkotmányról kiderül, hogy élő alkotmány, mert a politikánkat létrehozó élő szervezet pontos értékelésén alapult."⁷⁹

A szerző egyetért McGinnis professzorral abban, hogy az Alkotmány az emberi természet olyan felfogásán alapult, amely közel áll a modern viselkedésbiológiai elméletekhez. Én azonban a viselkedésbiológia némileg tágabb felfogását támogatom, amint azt e tanulmány II. részében kifejtem. A viselkedésbiológia jelentős mértékben támogatja az originalista megközelítést. Az a tény, hogy az alkotmányozók az alkotmány és a Bill of Rights megalkotásakor intuitív módon az emberiség természetén alapuló értékeket alkalmaztak, az alkotmányértelmezésben fontossá teszi az eredeti alkotmány jelentését. A viselkedésbiológia azonban azt is bizonyítja, hogy az emberiség természete változik, ahogy az emberiség alkalmazkodik a különböző környezetekhez, így az Alkotmány nem lehet teljesen statikus dokumentum.⁸⁰ Ezen túlmenően a viselkedésbiológia tágabb értelmezése, ahogyan azt Carroll professzor hangsúlyozza, magában foglalja a terület-általános intelligencia fogalmát, amely segíti az embert a gyorsan változó környezethez való alkalmazkodásban.⁸¹ Következésképpen az alkotmánybíráskodás legjobb megközelítése az lenne, ha a szövegalkotó eredeti szándékát, valamint a környezet (tágabb értelemben vett) változásait és az ember általános intelligenciáját vennénk figyelembe.

IV. rész

Tulajdon, kölcsönös altruizmus és a Kelo kontra New London város ügye

A viselkedésbiológia, különösen a reciprok altruizmus (a társadalmi kapcsolatok viselkedési rendszerének egyik alrendszere) elemzése és McGinnis professzor alkotmányos megközelítése segíthet nekünk

a *Kelo v. City of New London* ügyben,⁸² , amely az Egyesült Államok alkotmánya ötödik kiegészítésének Takings Clause-jának alkalmazására vonatkozott. A *Kelo* ügyben az volt a kérdés, hogy a gazdasági fejlesztés céljából történő elvétel "közhasználatnak" minősül-e a Takings Clause értelmében.⁸³ A Takings Clause kimondja: "[N]or shall private property shall be taken for public use, without just compensation." (Magántulajdon nem vehető el közcélú használatra, méltányos kártalanítás nélkül).⁸⁴

A connecticuti New London jóváhagyott egy gazdaságfejlesztési tervet, amely "az előrejelzések szerint több mint 1000 munkahelyet teremt, növeli az adó- és egyéb bevételeket, és újjáéleszti a gazdaságilag nehéz helyzetben lévő várost, beleértve a belvárost és a vízparti területeket".⁸⁵ New Londonban évtizedekig tartó gazdasági hanyatlás volt tapasztalható, beleértve a magas munkanélküliséget is, és 1996-ban a szövetségi kormány bezárta a Fort Trumbullban található haditengerészeti tengeralattjáró hadviselési központot, amely több mint 1500 embert foglalkoztatott.⁸⁶ 1998-ban a Pfizer, egy nagy gyógyszeripari vállalat úgy döntött, hogy 300 millió dolláros létesítményt épít Fort Trumbull mellett.⁸⁷ 1998 májusában New London tervet készített a Fort Trumbull területének 90 hektárnyi terület kereskedelmi, rekreációs és lakóterületi hasznosítására.⁸⁸ A terület 115 magántulajdonban lévő ingatlant, valamint a korábbi haditengerészeti létesítmény 32 hektárját foglalta magába.⁸⁹ New London 2000 januárjában hagyta jóvá a tervet, és engedélyezte a projekthez szükséges ingatlanok megszerzéséhez a kisajátítás alkalmazását.⁹⁰

A város kilenc tulajdonos ellen indított elkobzási eljárást, akik 15 ingatlannal rendelkeztek a területen, köztük egy olyan személy házával, aki 1918 óta ott élt.⁹¹ Nem állították, hogy az ingatlanok romosak vagy rossz állapotban lettek volna.⁹² A tulajdonosok pert indítottak a felsőbb bíróságon, és a bíróság a tulajdonosok javára döntött az ingatlanok egy

része (park vagy kikötő támogatása) tekintetében, de az ingatlanok egy másik része (irodahelyiség) tekintetében nem.⁹³ A connecticuti legfelsőbb bíróság úgy ítélte meg, hogy az összes elvonás érvényes volt, és az Egyesült Államok legfelsőbb bírósága megerősítette ezt az ítéletet.⁹⁴

Stevens bíró a véleményét a Takings Clause szélsőségeinek megállapításával kezdte:

régóta elfogadott, hogy az uralkodó nem veheti el *A* tulajdonát kizárólag azzal a céllal, hogy azt egy másik magánfélre, *B-re* ruházza át, még akkor sem, ha *A* méltányos kártérítést kap. Másrészt viszont az is egyértelmű, hogy az állam átruházhat tulajdont egy magánféltől egy másikra, ha az elvétel célja a jövőbeni "közhasználat"; a földterület elkobzása egy vasútvonal számára, közös fuvarozói kötelezettségekkel, ismert példa erre.⁹⁵

Ebben az esetben egyik véglet sem volt érintett.⁹⁶ Ebben az esetben a birtokbavételre egy gondosan átgondolt fejlesztési terv alapján kerülne sor, de nem az összes földterületet használná a nagyközönség, és a földterületet nem is egy közös fuvarozó használná, amelynek szolgáltatásai mindenki számára nyitva állnának.⁹⁷

Ahelyett, hogy megkövetelte volna, hogy az elítéltetett ingatlant a nagyközönség számára hasznosítsák, amit a Bíróság a XIX. század végén kivitelezhetetlennek tartott, a Bíróság "elfogadta a közhasználat tágabb és természetesebb értelmezését, mint "köz cél"."⁹⁸ Például a *Berman v. Parker* ügyben (⁹⁹) a Bíróság helyt adott egy olyan újjáépítési tervnek, amely Washington egy leromlott területét célozta meg, annak ellenére, hogy az adott elítéltetett áruháza maga nem volt leromlott. A Bíróság helyt adott annak a törvényhozói és hatósági elhatározásnak, hogy a területet egészében kell megtervezni.¹⁰⁰ Hasonlóképpen, a Bíróság helyben hagyott egy hawaii törvényt, amelynek értelmében "a földtulajdon koncentrációjának csökkentése érdekében a bérbeadóktól elvették a tulajdonjogot, és azt (méltányos kártérítés ellenében) a bérlőkre ruházták át".¹⁰¹ Ezzel az ügygel kapcsolatban a *Kelo* kijelentette: "megerősítve a *Berman által* a jogalkotói döntésekkel szemben e téren alkalmazott tiszteletreméltó megközelítést, arra a következtetésre jutottunk, hogy az állam azon célja, hogy megszüntesse a "földoligopolium társadalmi és gazdasági ártalmait", érvényes köz célnek minősült".¹⁰² Hasonlóképpen, a *Ruckelshaus v. Monsanto Co.*,¹⁰³ ügyben a Bíróság fenntartotta

a szövetségi rovarirtó, gombaölő és rágcsálóirtó törvényt, amely lehetővé tette a Környezetvédelmi Ügynökség számára, hogy figyelembe vegye a "korábbi peszticid kérelmező által benyújtott adatokat, beleértve az üzleti titkokat is, egy korábbi peszticid kérelmező értékelése során".

későbbi alkalmazás, feltéve, hogy a második kérelmező méltányos kártérítést fizetett az adatokért."¹⁰⁴ Bár a törvény fő kedvezményezettjei a későbbi kérelmezők voltak, a Bíróság megállapította, hogy "a kongresszus meggyőződése szerint a kérelmezők megkímélése az időigényes kutatás költségeitől jelentős akadályt szüntetett meg a peszticidpiacra való belépés előtt, és ezáltal fokozta a versenyt".¹⁰⁵

A Bíróság megállapította:

Összességében véve joggyakorlatunk elismerte, hogy a társadalom szükségletei a nemzet különböző részein eltérőek, ahogyan azok az idők során a megváltozott körülményekre reagálva is fejlődtek. A legkorábbi ügyeink különösen a föderalizmus erős témáját testesítették meg, hangsúlyozva azt a "nagy tiszteletet", amellyel az állami törvényhozóknak és az állami bíróságoknak tartozunk a helyi közszükségletek felismerésében Több mint egy évszázadon keresztül a közcélú felhasználásra vonatkozó joggyakorlatunk bölcsen kerülte a merev formulákat és a tolakodó ellenőrzést annak érdekében, hogy a törvényhozóknak széles mozgásteret biztosítson annak meghatározásában, hogy milyen közszükségletek indokolják az elvételi jog alkalmazását.¹⁰⁶

A jelen tényállást illetően a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a város "azon megállapítása, hogy a terület kellően szorult helyzetben van ahhoz, hogy indokoltá tegye a gazdasági fiatalítási programot, megilleti a tiszteletünket".¹⁰⁷ A Bíróság így folytatta: "Tekintettel a terv átfogó jellegére, az elfogadását megelőző alapos mérlegelésre és a felülvizsgálatunk korlátozott terjedelmére, helyénvaló, hogy - ahogyan a *Berman-ügyben is* - ne darabonként, hanem a teljes terv fényében oldjuk meg az egyes tulajdonosok kifogásait. Mivel ez a terv kétségtelenül közcélú szolgál, az itt megtámadott elvonások megfelelnek az *Ötödik Kiegészítés* közcélú használatra vonatkozó követelményeinek".¹⁰⁸

A Bíróság elutasította a tulajdonosok azon érvelését, hogy egyértelmű szabályt kellene alkotnia arra vonatkozóan, hogy a gazdasági fejlesztés nem minősül közcélú használatnak.¹⁰⁹ A Bíróság megjegyezte, hogy a gazdasági fejlődés előmozdítása hagyományos kormányzati

funkció, és hogy a Bíróság már korábban is helyt adott hasonló, az államok jóléte szempontjából fontos mezőgazdasági és bányászati célú elvonásoknak.¹¹⁰ A Bíróság elutasította a tulajdonosok azon érvelését is, hogy a gazdasági fejlesztés érdekében történő kisajátítással

megengedhetetlenül elmosódott a határ a köz- és a magántulajdonba vétel között azon az alapon, hogy a kormányzat közcélra való törekvése gyakran a magánfelek javát szolgálja.¹¹¹ Végül a Bíróság elutasította a tulajdonos azon állítását, miszerint a Bíróságnak "meg kellene követelnie, hogy a várt közhasznú előnyök ténylegesen bekövetkezzenek".¹¹² A Bíróság kijelentette: "Ha a jogalkotó célja legitim, és eszközei nem irracionálisak, eseteink világossá teszik, hogy a másfajta társadalmi-gazdasági jogszabályok bölcsességéről szóló empirikus vitákat - nem a szövetségi bíróságokon kell lefolytatni".¹¹³ A Bíróság hozzátette: "Egy olyan alkotmányos szabály, amely minden egyes elidegenítés bírósági jóváhagyásának elhalasztását írná elő mindaddig, amíg a terv sikerének valószínűsége nem biztosított, kétségtelenül jelentős akadályt jelentene sok ilyen terv sikeres megvalósítása elé".¹¹⁴

Steven bíró véleménye a *Kelo* ügyben ellentétes az emberi viselkedés alapelveivel - olyan alapelvekkel, amelyekre McGinnis professzor rámutatott, és amelyeket a keretezők az alkotmány megalkotásakor használtak. Először is, a Legfelsőbb Bíróságnak nem szabadna a jogalkotónak engednie, amikor alapvető elvekről van szó. Ez a szerző úgy véli, hogy a viselkedésbiológia a jogok kanti felfogását támogatja - "azt a nézetet, hogy az etikában mindig az a racionális választás, amely tiszteletben tartja az autonóm személyek jogait, hogy szabadon dönthessenek saját sorsukról, még akkor is, ha ezt a tiszteletet a boldogság vagy a jólét elvesztése árán vásárolják meg".¹¹⁵ Az emberi lények autonómok, mert képesek a racionális választásra.¹¹⁶ Az, hogy az egyént elsősorban elméjének belső működése határozza meg, alátámasztja Kant azon gondolatát, hogy az embereket azért kell tisztelni, mert képesek racionális döntéseket hozni. Ezért alapvető elvi kérdésekben a Bíróságnak nem szabadna engednie a többi hatalmi ág politikai döntéseinek.¹¹⁷

Alapvetőbb, hogy New London magántulajdonának elvétele beavatkozik az alapjába.

az emberi természet. A tulajdon az emberek társadalmi kapcsolatainak viselkedési rendszerének részeként alakult ki.¹¹⁸ A csalás kezelésének módszereként alakult ki.¹¹⁹ Richard Dawkins professzor megalkotta azt a felfogást, hogy a gének önzőek - hogy csak a saját túlélésükkel foglalkoznak.¹²⁰ "A gén abban az értelemben "önző", hogy nagyobb valószínűséggel marad fenn egy sor élőlényen keresztül, ha olyan tulajdonságokat ad át nekik, amelyek a gén megőrzésére hajlamosítanak".¹²¹ Az altruizmus két mechanizmuson keresztül valósul meg: a rokonszelekció és a kölcsönös altruizmus.¹²² A rokonszelekció azért történik, mert az önző gén úgy tud fennmaradni, hogy elősegíti az azonos génnel rendelkező rokonai sikerét.¹²³ Másrészt valószínűtlen, hogy a "közhasznú altruizmus" a nem rokonok között a csalás lehetősége miatt forduljon elő.¹²⁴ A kölcsönös altruizmus azonban *kialakulhat*. A kölcsönös altruizmus Robert Trivers professzor javaslata szerint a következőképpen írható le: "Megteszek neked X-et, ha te is megteszel nekem valami X-hez hasonlóval valamikor a későbbiekben".¹²⁵ "Azok a viszontszeretők, akik segítenek másoknak, akik segítettek nekik, és akik elkerülik vagy megbüntetik azokat, akik nem segítettek nekik, élvezni fogják a kereskedelmi nyereség előnyeit, és felülmúlják az individualistákat, a csalókat és a tiszta altruistákat."¹²⁶ A kölcsönös altruizmus tehát önérdékű cselekedet.¹²⁷ "Ahogy a viszontszerető egyének erőforrásokat szereztek a nem viszontszerető altruistákkal szemben, és ezért túlszaporodtak rajtuk, a viszontszerető altruizmussal kapcsolatos tulajdonságok génjei elterjedtek az egész populációban."¹²⁸ Az ilyen kölcsönös altruizmus nyilvánvalóan hasznos a közösség számára, és a törvénynek védenie kellene.¹²⁹

Triver elmélete szerint a kölcsönös altruizmusnak három feltételre van szüksége ahhoz, hogy stabil maradjon és

fejlődik:

1. Kis költséggel jár az adakozás, és nagy haszonnal jár a befogadás;
2. Az adás kezdeti és kölcsönös aktusa közötti késleltetés, és
3. Többféle lehetőség az interakcióra, az adás a kapás függvénye.¹³⁰

A kölcsönösségben szerepet játszó pszichológiai mechanizmusok közé tartozik "a költségek számszerűsítésének képessége".

és a csere előnyeit, kiszámítja az eshetőségeket, meggátolja a disszidálás kísértését, és megbünteti azokat, akik nem játszanak tisztességesen".¹³¹ Ezek a mechanizmusok megkövetelik, hogy valaki jövőbeli mentális állapotáról gondolkodjunk.¹³²

Alkotmányunk egy társadalmi szerződés, amely a kölcsönös önzetlenségben gyökerezik. A társadalmi szerződés "racionális, önérdékű egyének által megtárgyalt megállapodás", amely az egyének védelmére alakult ki.¹³³ Pinker professzor azt írta, hogy "[a] kölcsönös altruizmus nem más, mint a társadalmi szerződés hagyományos koncepciója biológiai fogalmakkal újrafogalmazva".¹³⁴ Más biológusok elmélete szerint jogi intézményeink azért alakultak ki, hogy "kompenzálják azt a tényt, hogy a biológiai evolúció nem arra programozott bennünket, hogy nagy, nem rokonokból álló csoportokban együttműködően viselkedjünk".¹³⁵

Az alkotmányunkban foglalt társadalmi szerződés része a tulajdon védelme. Hasonlóképpen, amint azt fentebb említettük, a tulajdon védelme a kölcsönös önzetlenség és az emberi természet szempontjából is alapvető fontosságú.¹³⁶ Az Alkotmány egyik célja az volt, hogy megvédje a magántulajdont azoktól, akik kormányzati mechanizmusokat használnának arra, hogy kisajátítsák azt, ami nem az övék.¹³⁷ Ahogy McGinnis professzor megjegyezte: "Így a keretalkotók rendszerében a közhatalom biztosítása a kontinentális nép számára paradox módon kísérlet volt arra, hogy megvédjék a magánvállalkozások által létrehozott vagyont az állami kisajátítástól."¹³⁸ Hozzátette: "Ha a tulajdon természetes az ember számára, akkor az a kormány, amely figyelmen kívül hagyja az emberiség tulajdonhoz és cseréhez fűződő érdekeit, a saját veszélyére teszi ezt".¹³⁹

Azzal a döntésével, hogy a gazdasági fejlődés érdekében történő elvétel nem sérti a Takings Clause-t, Stevens bíró megsértette az emberi természet ezen alapelveit, valamint a

keretalkotók gondosan kiegyensúlyozott társadalmi szerződését. A kormány egy személytől elvett tulajdont, és egy másiknak adta. Ahelyett, hogy a kormány a magántulajdont védte volna, a kormány

a magántulajdon kisajátítására használják. A kormány megszegi a társadalmi szerződést és csalásra ösztönöz. A *Kelo* után *minden* magántulajdon elkobzásnak van kitéve, ami nem áll összhangban az emberi természettel, mert beavatkozik a tulajdon biztonságába.¹⁴⁰

A szövegalkotók tudták, hogy mit tesznek, amikor a "közcél" helyett a "közhasználatot" tették a Takings Clause-ba. Ez lehetővé tette a kormány számára, hogy (méltányos kártérítés ellenében) tulajdont vegyen el, amikor a kormánynak szüksége van rá, de megakadályozta, hogy a kormány túlkapásokat kövessen el azzal, hogy tulajdont vegyen el, amikor az magánszemélyek javát szolgálja. Ez része volt a keretalkotók védelmének a frakciókkal szemben, amelyek a kormányt saját egyéni hasznukra használták fel.¹⁴¹ Figyelemre méltó, hogy a gazdasági fejlődés elmélete szerint a magántulajdont újraosztják a politikai folyamatokban befolyással rendelkező személyek, például a nagyvállalatok között.¹⁴²

Ráadásul a társadalmi szerződés megsértése hatással lehet az egyéni kezdeményezésre, amelyet a keretalkotók meg akartak védeni.¹⁴³ Ahogy McGinnis professzor megjegyezte: "Az ilyen újraelosztó erőfeszítések csökkentik a termelőtevékenységre való ösztönzést, mert a létrehozott tulajdon egy részét mások elveszik".¹⁴⁴ Ezen túlmenően, ahogy Donald Elliot megállapította: "Az, hogy egy személy mit hajlandó tenni, vagy hogy egy adott tevékenységből mennyit fog végezni, gyakran attól függ, hogy mit érzékel arról, hogy a közösségben mások mit tesznek".¹⁴⁵ Továbbá "az erőforrások feletti relatív ellenőrzés fontos [az ember] szaporodási sikere szempontjából".¹⁴⁶ Végül, a méltányosság biológiai alapja is van.¹⁴⁷ Stake professzor azt írta, hogy "a tulajdoni ösztön összekapcsolódik a kölcsönös cserékben a méltányosság ösztönével, és így a méltányossági vagy igazságossági érzés egyik részének tekinthető".¹⁴⁸ Összefoglalva, a "közcél" "közhasználatra" való értelmezésével és a jogalkotói bölcsességre való hivatkozással a Bíróság kiolvasta a Takings Clause-t az Alkotmányból, és az emberi

természetről olyan felfogást alakított ki, amely ellentétes a tudománnyal és a keretező
szándékával.

A viselkedésbiológia nem mindig ad egyetlen helyes választ,¹⁴⁹ , és ebben az esetben a viselkedésbiológia egy alternatív érvet kínál, amely alátámasztja Stevens bíró véleményét. Az emberi lények nem mindig cselekszenek racionálisan.¹⁵⁰ "[A] magatartás akkor érdemben racionális, ha adott feltételek és korlátok mellett alkalmas bizonyos célok elérésére, függetlenül attól, hogy a magatartást ténylegesen hogyan választották".¹⁵¹ Az érdemi irracionális azért fordul elő, mert az agyat részben egy korábbi kor környezetéhez tervezték.¹⁵² Jones és Goldsmith professzorok rámutattak arra, hogy "[b]e tekintettel arra, hogy a hosszú élet, a megbízható jövő és a jövőbeli kifizetésekhez való megbízható jogok nem voltak részei annak a környezetnek, amelyben a modern agy lassan felépült, nem különösebben meglepő, hogy a modern agy hajlamos meredeken diszkontálni a jövőbeli előny értékét a közvetlen előnyhöz képest, és nem különösebben jól felszerelt a jelenleg legracionálisabbnak tartott eredmény eléréséhez".¹⁵³ Ami e kérdés szempontjából még fontosabb, hogy a szentimentális kötődéstől független okokból "az emberek hajlamosak egy tárgyat magasabbra, gyakran kétszer magasabbra értékelni, amint birtokba veszik, mint ahogyan ugyanazt a tárgyat értékelnék, ha meg kellene vásárolniuk".¹⁵⁴ Hasonlóképpen, az embereket jobban foglalkoztatják a veszteségek, mint a nyereségek.¹⁵⁵

A fentiek alapján azzal lehet érvelni, hogy amikor a kormányzat gazdasági fejlődés céljából engedélyezi a tulajdonszerzést, akkor az emberi elmébe épített lényegi irracionálisitást kompenzálja. Olyan racionális cserét kényszerít ki, amely megtörténne, ha a tulajdonos nem értékelné a tulajdonát a tényleges értékénél nagyobbra, mivel az emberek jobban értékelik azt, amijük van, mint azt, amit megszerezhetnének.

A fenti két érv közül úgy vélem, hogy az a jobb, amelyik megakadályozza az elvételt. Bár a tulajdonos túlértékelheti a tulajdonát, amint azt fentebb említettük, a tulajdon védelme az

emberi természet, a kölcsönös önzetlenség és a társadalmi szerződésünk alapvető eleme.

Ugyanilyen fontos, hogy ez az eredmény kedvez a keretalkotók azon szándékának, hogy megakadályozzák, hogy az egyének kormányzati mechanizmusok felhasználásával kizsákmányoljanak másokat. Mindazonáltal az a tény, hogy a viselkedésbiológia felhasználható a birtokbavételi kérdés mindkét oldalának érvei alátámasztására, azt mutatja, hogy a viselkedésbiológia legjobb felhasználása gyakran inkább egy probléma jobb megértése, mintsem egyetlen helyes válasz megtalálása.

V. rész

Család, technológiai változás és Michael H. kontra Gerald D.

Ez a rész a *Michael H. kontra Gerald D.*¹⁵⁶ elemzésével mutatja be, hogy a viselkedésbiológia hogyan segít megérteni, hogy mi a fontos a családdal és a technológiai változásokkal kapcsolatban. Az ügy fő kérdése az volt, hogy egy kaliforniai törvény (Cal. Evid. Code Ann. §621), amely a férjével együtt élő házasság nő által született gyermeket e házasság gyermekének tekinti, megsértette annak a férfinak a megfelelő eljárási jogait, aki szinte biztosan a gyermek természetes apja volt.¹⁵⁷ Carole D. és Gerald D. 1976-ban kötöttek házasságot.¹⁵⁸ Carole-nak viszonya volt Michael H. 1978-tól kezdődően.¹⁵⁹ 1981-ben megfogant egy gyermeke, Victoria, és a születési anyakönyvi kivonatban férje, Gerald szerepelt apaként, és mindig úgy viselkedett, mint Victoria apja.¹⁶⁰ A következő néhány évben Carole és Victoria különböző időpontokban Geraldal, Michaellel és egy másik férfival élt együtt.¹⁶¹ 1983-ban Michael gyermekelhelyezési pert indított Kaliforniában, és Carole visszavonta az e perben benyújtott, gyorsított eljárásra irányuló kérelmét, amikor ismét kapcsolatba került Michaellel.¹⁶² 1984 áprilisában Carole és Michael aláírtak egy megállapodást arról, hogy Michael Victoria apja.¹⁶³ Két hónappal később azonban

Carole kibékült Geraldal.¹⁶⁴

Michael és Victoria egy *pergondnokon* keresztül kérte, hogy Michael látogatási jogot kapjon a lányához, amit a bíróság meg is adott.¹⁶⁵ Gerald ezután beavatkozott, és gyorsított eljárásra vonatkozó ítéletet kért, arra hivatkozva, hogy a Cal. Evid. Code Ann § 621 szerint nem áll fenn vitatható kérdés a következőkkel kapcsolatban

Victoria apasága.¹⁶⁶ A törvény értelmében "[az apaság vélelmét] vérvizsgálattal meg lehet cáfolni, de csak akkor, ha a gyermek születésétől számított két éven belül a férj vagy - ha a természetes apa az apaságot elismerő nyilatkozatot tett - a feleség ilyen vizsgálatra irányuló kérelmet nyújt be".¹⁶⁷ A bíróság helyt adott Gerald gyorsított eljárásra vonatkozó kérelmének, és megtagadta Michaeltől a láthatási jogot a fellebbezés függőben tartása alatt.¹⁶⁸

Michael fellebbezésében azt állította, hogy a bíróság a 621. § alkalmazása sértette eljárási és anyagi jogait, Victoria pedig a tisztességes eljárásra és az egyenlő védelemre vonatkozó igényeket terjesztett elő.¹⁶⁹ A Fellebbviteli Bíróság elutasította Michael és Victoria érveit, a Kaliforniai Legfelsőbb Bíróság pedig elutasította a mérlegelési felülvizsgálat iránti kérelmüket.¹⁷⁰ Ezt követően fellebbeztek az Egyesült Államok Legfelsőbb Bíróságához, amely certiorari-nak adott helyt.¹⁷¹

Scalia bíró a többségi vélemény fő részét a természetre alapozott megállapítással kezdte: "A kaliforniai jog, akárcsak maga a természet, nem rendelkezik a kettős apaságról".¹⁷² Megjegyezte, hogy bár Michael eredetileg csak láthatást kért, a kaliforniai törvények szerint, ha sikerülne megállapítania az apaságot, akkor perelhetne a felügyeleti jogért.¹⁷³ Scalia elutasította Michael eljárásjogi igényét azon az alapon, hogy a 621. § valójában az anyagi jog végrehajtása.¹⁷⁴

Scalia véleményének érdemi eljárásjogi részét azzal a megállapítással kezdte, hogy "[i]t alkotmányos joggyakorlatunk bevett része, hogy a "szabadság" kifejezés a Due Process Clause-ban a fizikai korlátozásoktól való mentességen túlmutat".¹⁷⁵ Scalia úgy vélte, hogy némi korlátozásra van szükség, mert a klauzula kiterjesztő értelmezése ezen értelmezés alapján lehetséges.¹⁷⁶ Ezt a korlátozást a hagyományban találta meg: "[A] Due Process Clause csak azokat a védelmeket biztosítja, amelyek "annyira gyökereznek népünk gyökereiben és

lelkiismeretében, hogy a következők közé sorolhatók

alapvető."¹⁷⁷ Ezt követően kijelentette: "a jelen ügyben a jogi kérdés arra redukálódik, hogy a Michael és Victoria helyzetében lévő személyek közötti kapcsolatot társadalmunk történelmi gyakorlata szerint védett családi egységként kezelték-e, vagy más alapon különleges védelemben részesítették-e".¹⁷⁸ Miután megvizsgálta a tizennyolcadik századig visszanyúló szokásjogi hatóságokat, például Blackstone *kommentárjait*, arra a következtetésre jutott, hogy nincs ilyen hagyomány.¹⁷⁹ Kijelentette: "Úgy tűnik, hogy a common lawnak a vélelem megdöntésére vonatkozó szigorú korlátozásai mögött meghúzódó elsődleges politikai indok az volt, hogy a gyermekeket törvénytelennek nyilvánítsák... és ezáltal megfosszák őket az örökségtől és az örökléstől,... és valószínűleg az állam gyámsága alá helyezték őket. Másodlagos politikai érdek volt az államok és családok "békéjének és nyugalmanak" előmozdításához fűződő érdek, . . . amely célt nyilvánvalóan veszélyeztetett a férj és feleség elleni, a gyermekek törvénytelenységét állító perek megkönnyítése".¹⁸⁰ Úgy folytatta, hogy "még a modern időkben is - amikor, mint megjegyeztük, a házastársi család merev védelme más tekintetben enyhült - a Michael helyzetében lévő személy azon képességét, hogy apaságra hivatkozzon, nem ismerték el általánosan".¹⁸¹ Ezen túlmenően, amit Michael ebben az ügyben érvényesíteni próbál, az a szülői előjogok megszerzéséhez való jog, és "[m]indenek következtében nem azt kell bizonyítani, hogy a társadalom hagyományosan lehetővé tette az ő körülményei között élő természetes apának az apaság megállapítását, hanem azt, hogy hagyományosan szülői jogokat biztosított az ilyen apának, vagy legalábbis hagyományosan nem tagadta meg azokat".¹⁸² Következtetett: "Ez nem az az anyag, amiből a szabadságérdeknek minősülő alapjogok vannak".¹⁸³

Válaszolt Brennan bírónak a különvéleményben megfogalmazott kritikájára, miszerint a többségi vélemény

""szétzúzza" a szabadságot, amely "a nem megfelelés szabadságából" áll", azzal, hogy "a rendelkezés

a házasságtörő természetes apának nyújtott védelem *megtagadása* a házasságon kívüli apától, és fordítva.

fordítva."¹⁸⁴ Más szóval, az egyik szabadságérdek kiterjesztése egy másikat összezsugorít.¹⁸⁵

Következtetése szerint: "Rendelkezésünk nem választ e két "szabadságjog" között, hanem ezt a kaliforniaiakra bízta".¹⁸⁶

Scalia elutasította Victoria megfelelő eljárásra vonatkozó igényét is, azt állítva, hogy az ő igénye még gyengébb, mint az apjáé.¹⁸⁷ A Victoria számára esetlegesen jelentkező pszichológiai előnyök ellenére Scalia úgy vélte, hogy "annak az állításnak, hogy az államnak el kell ismernie a többes apaságot, nincs támasza az ország történelmében vagy hagyományaiban".¹⁸⁸ Scalia elutasította Victoria egyenlő védelmi igényét is, elutasítva a szigorú vizsgálatra vonatkozó érvelését azon az alapon, hogy az állam azért diszkriminálta őt, mert törvénytelen volt, mivel a kaliforniai törvények szerint nem volt törvénytelen. Megjegyezte, hogy "[a]llegitimitás jogi konstrukció, nem pedig természetes tulajdonság".¹⁸⁹

Az alkotmánybíráskodásnak ez a megközelítése megmutatja, hogy mi a probléma azzal, hogy Scalia a szabadságot a hagyomány szemszögéből értékeli. A hagyomány a múlt folytatását jelenti a múlt kedvéért. Ez változásellenes. Azonban, mint fentebb említettük, az emberiség természete változhat a környezet változásával,¹⁹⁰ amely magában foglalja a technológiai változásokat is. Az a szabály, hogy egy házasságból származó gyermek apaságát általában nem lehetett megtámadni, jó szabály lehetett Blackstone korában, mert akkoriban még nem léteztek olyan vérvizsgálatok, amelyekkel az apaságot meg lehetett volna állapítani. Ma már "megváltozott" a környezet; vannak ilyen vérvizsgálatok. Következésképpen a hagyományos szabályt meg kell változtatni. Ezenkívül még Blackstone idejében is voltak kivételek a szabály alól; a vélelmet meg lehetett cáfolni, ha a férj steril volt, vagy nem volt hozzáférése a feleséghez az adott időpontban.¹⁹¹ Ez azt jelenti, hogy ha lehetetlen volt, hogy a férj az apa legyen, az apaságot meg lehetett támadni. A szabály tehát ma sem más, csak az apaság megállapításának

módszerei bővültek.

Ezenkívül a hagyomány nem a legjobb választás a szabadság alapjaként; valami nem alapvető csak azért, mert régóta csinálják. Vannak olyan hagyományok, amelyek ellentétesek az emberi természettel, vagy olyan viselkedésre ösztönöznek, amelyek egy másik környezet maradványai. A rabszolgaság hagyomány volt, de a tizenkilencedik századi vezetőink megszüntették, mert ellenkezett az emberi természettel.

Scalia bíró azzal érvelt, hogy a család békéje és nyugalma a szabály másik oka.¹⁹² Természetesen a család békéje és nyugalma is más ma, mint Blackstone idejében. Sokkal gyakoribb a válás, és léteznek olyan életformák, amelyeket Blackstone nem ismerne el. A *Michael H.*-ügyben az anya többször is elvált a férjétől, és legalább két másik férfival élt együtt.¹⁹³ Abban a házasságban nem sok nyugalom és béke volt, ami zavarta volna. Ennél is fontosabb, hogy nem az apaság megállapítása zavarja a család békéjét és nyugalját, hanem az apaság vádja vagy tudomásulvétele.

A törvénytelen megőrzése sem marad meg a hagyományos szabály alapjaként. Igaz, hogy Blackstone idejében a törvénytelen valódi megőrzést jelentett, és számos más problémát is okozott, például az örökség elvesztését vagy annak veszélyét, hogy a gyermek az állam gyámsága alá kerül.¹⁹⁴ Ma azonban ez a megőrzés nem létezik, és a jog úgy változott, hogy a törvénytelen gyermekeket ugyanúgy kezeli, mint a házasságból született gyermekeket.¹⁹⁵

Az igazi probléma itt az, hogy Scalia túl szűk, az emberi természetet figyelmen kívül hagyó szabadságfogalmat vall. Ez a szerző úgy véli, hogy mivel az egyének autonómok, az emberi természet azt támogatja, hogy a kormány ne avatkozzon bele egy személy szabadságába, kivéve, ha az másnak kárt okoz.¹⁹⁶ Továbbá, az apa joga, hogy kapcsolatot tartson fenn vér szerinti gyermekével, szabadságjognak minősül.

amelyekbe a kormánynak általában nem szabadna beavatkoznia.¹⁹⁷ Ahogy McGinnis professzor megjegyezte, "a családi vonzalmak nem pusztán társadalmi konstrukciók, hanem mélyen gyökereznek viselkedésünkben és pszichénkben".¹⁹⁸ Azonban, ahogy Scalia rámutatott, a férjnek is volt szabadsága.¹⁹⁹ Mindazonáltal a válasz nem az, hogy az állam döntsön, ahogy Scalia javasolta. Ez inkább egy alkotmányos kérdés, amelyet a Legfelsőbb Bíróságnak kell eldöntenie. Más szóval, az alapvető szabadság elvi kérdés, nem pedig politikai.

A szabadság összecsapásai állandóan előfordulnak. Melyik a fontosabb szabadság, az ember joga, hogy ne társuljon egy olyan fajhoz tartozó emberekkel, akiket nem kedvel, vagy az adott fajhoz tartozó ember joga, hogy tisztességes esélyt kapjon egy munkahelyre? Az ilyen kérdésekre a viselkedésbiológia segítségével lehet választ adni. A fenti diszkriminációs hipotézis esetében egy személynek a saját és családja élelméhez szükséges egyenlő esélyekhez való joga a munkaerőpiacon felül kell, hogy múlja egy személy azon szabadságát, hogy nem társulhat a közsférában, különösen, ha ez egy tabu mentalitáson alapul.²⁰⁰ A magánéletben egy személynek lehet szabadsága arra, hogy bármilyen okból ne társuljon azzal, akivel akar, de ez a szabadság a közéletben korlátozva van, ha ez másokat károsít.

Michael H. esetében Michaelnek azért volt érdeke a lányával való apai kapcsolat, mert ő volt Victoria természetes apja - a lány osztozott a génjeiben -, és mert az apai kötelék az emberi természethez elengedhetetlenül szükséges.²⁰¹ Az evolúcióbiológia bebizonyította, hogy az emberi apák erős szülői kötéssel kötődnek gyermekeikhez.²⁰² Victoriának azért is szabad érdeke volt az apjával való kapcsolat, mert osztozott a génjeiben; általában a gyermek érdeke az, hogy az apjával kapcsolatban legyen, hacsak nem áll fenn bántalmazó kapcsolat.²⁰³ Geraldnek joga volt ahhoz, hogy bárkivel kapcsolatba lépjen, akivel csak akart, és minden bizonnyal ésszerű, hogy kapcsolatot szeretne a felesége lányával. Mivel azonban az apaság és az apai

kötélék

az emberi természet központi eleme, Michael és Victoria szabadsága felülmúlja Gerald szabadságát. Carole-nak is szabadságában állt megvédeni a lányát, de itt nem történt sérelem, mert soha nem állították, hogy Michael bármilyen módon veszélyt jelentett volna Victoriára.²⁰⁴

Scalia is fordítva látta a dolgot, amikor a házasság szentségét Michael apai érdekeivel szemben előnyben részesítette. A házasság a társadalom egyik eszköze az apaság és az apai kötelék védelmére, amely az emberi természethez elengedhetetlenül hozzátartozik.²⁰⁵ Ennek megfelelően az apaság és az apai kötelék fontosabb, mint a házasság.²⁰⁶ A Gerald és Carole közötti párkapcsolat szintén lényeges az emberi természet szempontjából, de nem az apaság megítélése veszélyeztette ezt a párkapcsolatot, hanem Victoria hűtlensége a férjéhez. Scalia figyelmen kívül hagyta Victoria érdekeit is.²⁰⁷ Nem a két apából származó pszichológiai előny volt a fontos, hanem az, hogy Michael osztozott a génjeiben, ami az emberi természet leglényegesebb kapcsolata.

Összefoglalva, Scalia bíró azért jutott rossz eredményre a *Michael H.* ügyben, mert a hagyományt részesítette előnyben az evolúcióval szemben, és ezzel figyelmen kívül hagyta az emberi természetet. Látnia kellett volna, hogy a technológia megszüntette annak a szabálynak az alapját, hogy a házasságban született gyermek apaságát csak korlátozott körülmények között lehet megtámadni. Ezen túlmenően tévesen a házasságot részesítette előnyben az apaság és az apai kötelék védelmével szemben, mivel az apaság és az apai kötelék az emberi természet alapvető elemei, míg a házasság csak egy módja e tulajdonságok védelmének. Scaliának igaza volt abban, hogy a természetben nincs kettős apaság. A természetben azonban Michael volt Victoria apja.²⁰⁸ Ha a kaliforniai törvény beavatkozik Michaelnek a természetes lányával való kapcsolatába, akkor megsértette a tizennegyedik alkotmánymódosítás szerinti tisztességes eljáráshoz való jogát.

VI. rész
Viselkedésbiológia és az állami büntető kártérítésekre vonatkozó
tisztességes eljárás korlátai

Az elmúlt években a Legfelsőbb Bíróság szigorúan korlátozta a tisztességes eljáráshoz való jogot.

államok büntető kártérítés megítélésére.²⁰⁹ Ezen túlmenően, ahogy Anthony J. Sebok professzor kijelentette, "az amerikai kártérítési jog ... a büntető jellegű kártérítés jelentős felülvizsgálatán van túl - amelynek utolsó fejezete még nem íródott meg".²¹⁰ Ez a fejezet ezeket az eseteket a viselkedésbiológia szempontjából elemzi.

Ezek az esetek abból az elvből indulnak ki, hogy: "[a] tizennegyedik módosítás Due Process Clause-je megtiltja, hogy egy állam "súlyosan túlzott" büntetést szabjon ki egy deliktuális személyre".²¹¹ A Legfelsőbb Bíróság szerint a büntető kártérítés célja az elrettentés és a megtorlás: "megfelelően kiszabható az államnak a jogellenes magatartás megbüntetéséhez és a megisméltetés elrettentéséhez fűződő jogos érdekének előmozdítása érdekében".²¹² A legtöbb állam, amely engedélyezi a példaértékű kártérítést, hasonló mozgásteret biztosít az esküdtszéknek, és csak azt követeli meg, hogy a megítélt kártérítés "ésszerűen szükséges legyen az állam büntetéshez és elrettentéshez fűződő jogos érdekeinek érvényesítéséhez".²¹³ Ahogy Stevens bíró megjegyezte: "Míg a kompenzációs kártérítést az alperes által a felperesnek okozott kárhoz mérik, a büntető jellegű kártérítés az alperes magatartása által okozott vagy fenyegető közkarok szankciója. Alig van különbség egy büntetőjogi szankció, például pénzbírság vagy szabadságvesztés kiszabásának indokoltsága és a büntető kártérítés megítélése között."²¹⁴

A BMW ügy ítélte meg, hogy egy állam nem alapozhatja a büntető jellegű kártérítést olyan magatartásra, amely más államokban jogszerű volt, és egy három részből álló tesztet hozott létre annak megállapítására, hogy a büntető jellegű kártérítés túlzott mértékű volt-e.²¹⁵ Ez az ügy a BMW azon politikájára vonatkozott, hogy nem tájékoztatja ügyfeleit a gépkocsik szállítás előtti sérüléseiről, ha a javítási költség kevesebb, mint a gépkocsi ajánlott kiskereskedelmi árának 3%-át teszi ki.²¹⁶ A felperes egy olyan BMW-t vásárolt, amelyet a kiszállítás előtt átfestettek, aminek költsége a gépkocsi ajánlott kiskereskedelmi árának

körülbelül 1,5%-át tette ki.²¹⁷ Miután meghallgatta, hogy az autó értéke az újrafestés után körülbelül 10%-kal (4000 dollárral) kevesebb volt, mintha nem javították volna meg,

az esküdtszék 4000 dollár kártérítést és 4 millió dollár büntető kártérítést ítelt meg.²¹⁸ Az eljáró bíró elutasította a BMW tárgyalás utáni kérelmét a büntető kártérítési ítélet hatályon kívül helyezésére, az alabamai Legfelsőbb Bíróság pedig úgy ítélte meg, hogy a büntetés nem haladta meg az alkotmányosan megengedett összeget.²¹⁹ Az alabamai legfelsőbb bíróság azonban kétfélmillió dollárra csökkentette a büntető kártérítést, azzal az indokkal, hogy azt helytelenül számították ki.²²⁰

A Bíróság kijelentette, "[p]unitive damages may properly be imposed to promote a State's legitimate interests in punishing unlawful conduct and deterring its repetition," and "[o]nly when an award can fairly be kategorizált "durván túlzó" in relation to these interests does it enter the zone of arbitrariness that violates the Due Process Clause of the Fourteenth Amendment."²²¹ A büntető kártérítés megítélése során egy állam nem kényszerítheti politikai döntését más államokra.²²² A Bíróság kijelentette, hogy "egy államnak az a hatásköre, hogy terheket rójon ki az államközi gépjárműpiacra, nemcsak alárendelt az államközi kereskedelem feletti szövetségi hatáskörnek, hanem a többi állam érdekeinek tiszteletben tartása is korlátozza".²²³ Így Alabama nem használhatta fel a BMW más államokban tanúsított hasonló magatartását a büntető kártérítés kiszámításakor.²²⁴

A Bíróság ezt követően megállapította: A Bíróság azt mondta: "A méltányosság alkotmányos joggyakorlatunkban rögzített elemi fogalmai azt diktálják, hogy egy személy nem csak arról a magatartásról kapjon méltányos értesítést, amely büntetés alá vonja, hanem az állam által kiszabható büntetés súlyosságáról is."²²⁵ A Bíróság három részből álló tesztet dolgozott ki a büntetőjogi kártérítési ügyekben a tisztességes értesítés elemzésére: "(1) az elítélhetőség mértéke, (2) a felperes által elszenvedett kár vagy potenciális kár és a büntető kártérítés közötti aránytalanság, valamint (3) a díj és a hasonló esetekben engedélyezett vagy kiszabott polgári

jogi büntetések közötti különbségek".²²⁶

Az elítélhetőséggel kapcsolatban a Bíróság megjegyezte, hogy egyes sérelmek elítélendőbbek.

mint mások; például a nem erőszakos bűncselekmények kevésbé súlyosak, mint az erőszakos bűncselekmények, a csalás pedig elítélendőbb, mint a gondatlanság.²²⁷ A Bíróság úgy vélte, hogy a BMW magatartása nem volt különösen elítélendő, mivel a kár pusztán gazdasági jellegű volt.²²⁸ A Bíróság megállapította: "Ez a magatartás kellően elítélendő ahhoz, hogy kártérítési felelősséget vonjon maga után, és még a példaértékű kártérítés szerény mértékű megítélése sem támasztja alá a bűnösség olyan magas fokát, amely jelentős mértékű büntető kártérítést indokolna".²²⁹

Ami a második követelményt illeti, miszerint a büntető jellegű dánaknak ésszerű kapcsolatban kell állniuk a kártérítéssel, a Bíróság megjegyezte, hogy a 2 000 000 dolláros díj a kártérítés 500-szorosa volt, és nem volt arra utaló jel, hogy a felperesnek vagy bármely más vásárlónak bármilyen más potenciális kárral kellett volna szembenéznie a titoktartási politika miatt.²³⁰ A Bíróság azonban hozzátette, hogy a büntető kártérítés és a kompenzációs kártérítés közötti magasabb arány is indokolt lehet, ha egy kirívó cselekmény kis összegű kárt okozott, vagy ha a kár nehezen kimutatható.²³¹ Ami a harmadik követelményt illeti, azaz a büntető kártérítés megítélése és a hasonló magatartásért kiszabható polgári jogi vagy büntetőjogi szankciók összehasonlítását, a Bíróság úgy vélte, hogy a megítélés lényegesen nagyobb volt, mint az Alabamában és máshol hasonló magatartásért kiszabható törvényes pénzbírságok.²³²

A *Campbell-ügyben* a Bíróság a három részből álló tesztet alkalmazta a büntető kártérítés megítélésére egy olyan ügyben, amelyben rosszhiszeműség, csalás és érzelmi sérelem szándékos okozása állításokról volt szó.²³³ Campbell egy autóbalesettel kapcsolatos jogtalan halál és kártérítési perben vett részt.²³⁴ Bár Campbell ragaszkodott ahhoz, hogy nem ő volt a hibás, a nyomozók egyetértésre jutottak abban, hogy ő okozta a balesetet.²³⁵ A biztosítótársasága elutasította a biztosítási limit (50 000 dollár) összegű megegyezési ajánlatot,

és pereskedtek a perben. A biztosító biztosította a

Campbells "vagyonuk biztonságban van, hogy nem felelősek a balesetért, hogy [a State Farm] képviseli az érdekeiket, és hogy nem kell külön ügyvédet fogadniuk".²³⁶ Az esküdszék 185 849 dollárra hozott ítéletet Campbell ellen, és a State Farm megtagadta a többletfelelősség fedezését.²³⁷ A State Farm közölte Campbellékkal: "Talán ki kellene tenniük az eladó táblákat az ingatlanukra, hogy a dolgok mozgásba lendüljenek", és elutasították a pótlólagos kezességvállalás letétbe helyezését.²³⁸ Tizennyolc hónappal később, miután a Utah-i Legfelsőbb Bíróság elutasította Campbellék fellebbezését, a biztosító kifizette a teljes ítéletet.²³⁹

Campbell rosszhiszeműség, csalás és érzelmi sérelem szándékos okozása miatt indított pert a biztosítója ellen, és 2,6 millió dollár kártérítést és 145 millió dollár büntető kártérítést nyert, amelyet a bíróság 1 millió dollárra, illetve 25 millió dollárra csökkentett.²⁴⁰ A *Gore-ból* vett háromrészes tesztet alkalmazva a Utah-i Legfelsőbb Bíróság visszaállította a 145 millió dolláros büntető kártérítést, megjegyezve, hogy a biztosító titkos tevékenysége miatt a biztosító magatartását legfeljebb 50 000 esetből egy esetben büntetnék.²⁴¹

A három részből álló tesztet alkalmazva a Bíróság megváltoztatta a határozatot.²⁴² Bár a Bíróság úgy vélte, hogy "a State Farm által a Campbell ellen benyújtott követelések kezelése nem érdemel dicséretet", úgy ítélte meg, hogy a díj mértéke túlzott volt, mivel a biztosítót országos szintű magatartásáért büntették, amelynek nagy része jogszerű volt ott, ahol történt.²⁴³ A bíróság azzal érvelt, hogy "[az] alperest a felperesnek kárt okozó magatartásáért kell büntetni, nem pedig azért, mert nem volt gusztustalan vállalkozás vagy magánszemély".²⁴⁴ A Bíróság azt is megjegyezte, hogy a büntető és a kártérítési kártérítés közötti aránynak általában egyszámjegyűnek kell lennie.²⁴⁵ A Bíróság arra is rámutatott, hogy az érzelmi stresszt a kártérítési kártérítés fedezi, és azt nem kellene megismételni a büntető kártérítésben.²⁴⁶ A Bíróság megállapította: "Itt az az érv, hogy a State Farmot csak a

a ritka esetnek, párosulva a vagyonára való hivatkozással ... kevés köze volt a Campbellék által elszenvedett kárhoz".²⁴⁷

A Philip Morris, a legutóbbi eset, radikálisan megváltoztatta az állam büntető jellegű kártérítés kiszabására vonatkozó képességét, amikor kimondta, hogy az ilyen kártérítés nem alapulhat azon a kívánságon, hogy az alperest olyan személyek megkárosításáért büntessék, akik nem voltak a bíróság előtt.²⁴⁸ Ez az ügy egy dohányzás miatt bekövetkezett jogtalan halálesetre vonatkozott, 821 000 USD kártérítéssel és 79,5 millió USD büntető kártérítéssel.²⁴⁹ Az esküdtszék megállapította, hogy "Williams jelentős részben azért dohányzott, mert azt hitte, hogy ez biztonságos, és a Philip Morris tudatosan és hamisan hitette el vele, hogy ez így van".²⁵⁰

A Bíróság megállapította, hogy "az Alkotmány Due Process Clause-je megtiltja az államnak, hogy büntető kártérítéssel büntesse az alperest olyan sérelemért, amelyet a nempereseknek vagy azoknak okoz, akiket közvetlenül képviselnek, azaz, olyan sérelemért, amelyet olyanoknak okoz, akik lényegében idegenek a perben".²⁵¹ A Bíróság megjegyezte: "a Due Process Clause megtiltja az államnak, hogy anélkül büntessen egy személyt, hogy előzetesen lehetőséget biztosítana az adott személynek arra, hogy minden rendelkezésre álló védekezést előterjesszen. Egy olyan vádlottnak azonban, akit büntetéssel fenyegetnek egy nem érintett személy megkárosítása miatt, nincs lehetősége arra, hogy védekezzen a vád ellen, például egy olyan ügyben, mint ez, bizonyítva, hogy a másik áldozat nem volt jogosult kártérítésre, mert tudta, hogy a dohányzás veszélyes, vagy nem hagyatkozott az alperes ellenkező értelmű kijelentéseire".²⁵² Egy ilyen szabály mérlegelés nélküli és spekulatív lenne.²⁵³ Ezenkívül nincs olyan hatóság, amely alátámasztaná a büntető kártérítést azzal a céllal, hogy az alperest megbüntessék a másoknak okozott kárért.²⁵⁴ Végül, az állami bíróság nem engedélyezhet olyan eljárásokat, amelyek indokolatlanul nagymértékű félreértés kockázatát

tennék lehetővé azzal kapcsolatban, hogy az esküdtszék megbüntette-e az alperest másoknak okozott kárért.²⁵⁵

A büntetés az a ragasztó, amely összetartja a kölcsönös altruizmust és a társadalmi szerződést.

Büntetés minden jogrendszerben létezik.²⁵⁶ Egy kölcsönös altruizmuson alapuló rendszerben az önérdék ösztönzi a csalást, ezért szükség van a csalók (vagy ingyenélők) megbüntetésére.²⁵⁷ Az emberek képesek felismerni a csalást,²⁵⁸ és az emberekben van egy alapvető késztetés arra, hogy a csalókat megbüntessék a veleszületett igazságérzet alapján.²⁵⁹ A csalókat meg kell büntetni, még ha a büntető számára ez költségekkel is jár, hogy a csoport és következőképpen az egyes tagok javát szolgálja.²⁶⁰ Ahogy Hoffman & Goldsmith professzorok megfigyelték, "[a]zzal, hogy kognitív képességeink a kultúra kialakulásával párhuzamosan fejlődtek, a társadalmi szerződést megszegő egyének megbüntetésére irányuló késztetésünk fontos stabilizáló tulajdonságként jelent meg".²⁶¹ A csalók megbüntetése tehát evolúciós előnyt jelentett, mert segített összetartani a csoportot.²⁶²

A büntetést költség-haszon elemzéssel lehet értékelni: "a jogi szankciókat úgy tekinthetjük, mint a viselkedésre kivetett árakat, amelyek hajlamosak csökkenteni az adott viselkedés előfordulását".²⁶³ Jones és Goldsmith professzorok a viselkedésbiológián alapuló költség-haszon szabályt dolgoztak ki a büntetés megfelelő mértékének meghatározására, amelyet "A jog tökéltételének" neveznek: "A jogi beavatkozás nagysága, amely bármely emberi viselkedés előfordulásának csökkentéséhez vagy növeléséhez szükséges, pozitívan, illetve negatívan korrelál azzal, hogy az adott viselkedéshez hozzájáruló hajlam milyen mértékben volt adaptív a hordozói számára a múltbeli környezetekben." A jogi beavatkozás nagyságrendje a viselkedés gyakoriságának csökkentéséhez vagy növeléséhez szükséges.²⁶⁴ Más szóval, "azok a viselkedések, amelyek a legmélyebben gyökereznek az evolúciós történelemben, valószínűleg a legellenállóbbak a

változással szemben. A viselkedés megváltoztatása olyan módon

amelyek az ősi környezetben a szaporodási siker növelésére irányultak, általában kevésbé költséges, mint az olyan viselkedésmódok megváltoztatása, amelyek az ilyen siker csökkenésére irányultak".²⁶⁵ Például: "[B]ecause natural selection disfavourers inbreeding among close relatives, evolutionary analysis .

. azt jósolja, hogy sokkal kevésbé költséges a szülők és vér szerinti gyermekeik, valamint a közösen nevelt testvérek közötti vérfertőzés megakadályozása, mint a mostohaszülők és a mostohagyermek között.²⁶⁶ Hasonlóképpen, "[b]e mivel a természetes szelekció kedvez annak a hajlamnak, hogy a szülői erőforrásokat elsősorban az utódok és más közeli rokonok felé irányítsák, megmagyarázhatjuk és előre jelezhetjük, hogy a gyermekbántalmazás csökkentésének költségei fejenként nagyobbak lesznek a mostohaszülői háztartásokban, mint a nem mostohaszülői háztartásokban".²⁶⁷

A méltányossági érzékünknek biológiai alapja van.²⁶⁸ Veleszületett igazságérzetünk korlátozza a büntetést, ha a költségek meghaladják a hasznot; senkit sem szabad jobban büntetni, mint amennyit megérdemel.²⁶⁹ Az emberek bizonyos cselekedeteket több és kevesebb hibáztatásra érdemesnek is tartanak.²⁷⁰ A társadalmak például különbséget tesznek előre megfontolt és nem előre megfontolt erőszakos cselekmény között.²⁷¹ Hasonlóképpen, az önvédelem igazolható, a²⁷² cselekedetek rosszabbak, mint a mulasztások, a²⁷³ és a szándékos magatartás rosszabb, mint a véletlen cselekedetek.²⁷⁴

A viselkedésbiológia alátámasztja azt az elképzelést, hogy a büntető kártérítés megerősíti az állam jogos érdekét az elrettentés és a megtorlás terén. A megtorlással kapcsolatban Hoffman és Goldsmith professzorok írták: A büntetés "a társadalmi élet lényege. Azok az ösztönök, amelyek emberré tesznek bennünket - hogy egyénként túléljünk és kitűnjünk, de egy olyan társadalmi környezetben, amely gyakran megköveteli, hogy együtt érezzünk és törődjünk másokkal - arra köteleznek bennünket, hogy megbüntessük azokat, akiknek önzése elfogadhatatlanul antiszociális".²⁷⁵ Máshol azt állították, hogy "mély késztetést érzünk arra, hogy megbüntessük az ingyenélőket, teljesen függetlenül attól, hogy a büntetés elér-e valamilyen utilitarista célt, és valójában ezek a késztetések társadalmi lényként való természetünkhöz

kötődnek".²⁷⁶ Ezen túlmenően a büntető kártérítés "tükrözheti a "közösség érzését" az alperesek cselekedeteinek kirívó jellegével kapcsolatban".²⁷⁷

A viselkedésbiológia is alátámasztja a büntető kártérítés elrettentő hatását.²⁷⁸

Az elrettentés ellensúlyozza az ember önző természetét; megvédi a kölcsönös önzetlenség motivációit.²⁷⁹ Arra kényszeríti "az alpereseket, hogy internalizálják magatartásuk teljes várható költségét mások számára".²⁸⁰ A büntetés révén "a törvény önző okokat ad arra, hogy önzetlenül cselekedjünk".²⁸¹ Ez különösen igaz lehet a nagyvállalatokra - egy modern kori frakcióra. Rustad és Koenig professzorok például azzal érveltek, hogy a büntető kártérítésekre szükség van a gazdasági elit hatalommal való visszaélésének ellenőrzéséhez.²⁸²

A viselkedésbiológia is támogatja a büntető kártérítés korlátozását (mi a "súlyosan túlzott büntetés"), bár nem feltétlenül a Legfelsőbb Bíróság által meghatározott korlátokat. A viselkedésbiológia alátámasztja a Legfelsőbb Bíróság azon elképzelését, hogy büntető kártérítést nem szabad megítélni olyan magatartásért, amely más joghatóságokban jogszerű, és hogy büntető kártérítést nem szabad megítélni más joghatóságokban tanúsított magatartásért. A megtorlás a közösségnek okozott károkért büntet; az államon kívüli, a közösségre semmilyen hatással nem bíró magatartás nem okoz "free rider" problémát. Ezért a bíróságoknak nem szabad büntető kártérítést megítélniük a közösségen kívüli magatartásért. Ugyanez igaz a büntetés elrettentésen alapuló alapjára is; a joghatóságon kívüli magatartásért járó büntető kártérítés túl nagy elrettentő hatást gyakorolna. Ennek megfelelően a szövetségi törvények alapján országos szintű magatartásért büntető kártérítés ítéhető meg, de az állami törvények esetében az állam joghatóságára korlátozódik.

Másrészt a Legfelsőbb Bíróság túl messzire ment, amikor kimondta, hogy a büntető kártérítés nem alapulhat azon a kívánságon, hogy az alperest olyan személyek megkárosításáért büntessék, akik nem állnak a bíróság előtt. A megtorlás elmélete szerinti büntető kártérítés a közösségnek okozott kárért jár. E kár figyelmen kívül hagyása ellentétes az emberi természetével, és nem bünteti az ingyenélőket. Hasonlóképpen nem valószínű, hogy a büntető

kártérítés megítélése csak a bíróság előtt álló felperesnek okozott kárért a szükséges elrettentő hatással járna. Túl sok olyan eset lesz, amikor a kár észrevétlenül marad.

A viselkedésbiológia szerint a maximális büntető kártérítésnek általában a negatív magatartástól való elrettentéshez szükséges összegnek kell lennie - az egyéni önzés legyőzéséhez szükséges összegnek. A hagyományos jog- és közgazdasági elmélet szerint "az optimális elrettentés megállapítására szolgáló képlet a kár összegének és annak a lehetőségnek a fordítottjával szorzott szorzata, hogy a károkozót felelősségre vonják".²⁸³ Másrészt, mint fentebb említettük, a viselkedésbiológia szerinti maximális összeg jelentősen eltérhet attól függően, hogy a negatív viselkedésnek volt-e "olyan hajlama, amely hozzájárult ahhoz, hogy a viselkedés adaptív volt a hordozói számára, átlagosan, a múltbeli környezetben".²⁸⁴ Így a nemi erőszakhoz szükséges büntetés, amely egykor evolúciós előnyt jelentett a férfiak számára, mert több utódot tudtak létrehozni, sokkal nagyobb elrettentő erőt igényel, mint az egymással együtt felnövő testvérek közötti vérfertőzés, mivel a természetes szelekció nem kedveli a rokonok közötti beltenyészetet.²⁸⁵ Ezen túlmenően, ahhoz, hogy a Due Process Clause-nek megfeleljen, a büntetésnek ésszerűen hatékonynak kell lennie, és a viselkedésbiológia segíthet ennek meghatározásában. Ahogy Jones professzor írta, "ha a kémiai kasztrálás az állami büntetés egyik aspektusa, akkor ütközhet az alkotmányba, ha vagy szükségtelen, vagy önkényesen alkalmazzák. Az, hogy a kémiai kasztrálás kellően szükséges és nem önkényes-e, részben attól függ, hogy a nemi erőszakot jellemzően milyen mértékben befolyásolja a szexuális vágy".²⁸⁶

A fenti mérce szerint a *Gore-féle* háromrésztes teszt - (1) az elítélhetőség mértéke, (2) a felperes által elszenvedett kár vagy potenciális kár és a büntető kártérítés közötti eltérés, valamint (3) a megítélt összeg és a hasonló esetekben engedélyezett vagy kiszabott polgári jogi szankciók közötti különbség²⁸⁷ - a büntető kártérítés gyenge mércéje, különösen a második és harmadik elem. Az alperes magatartásának felróhatósága nyilvánvalóan fontos a büntető kártérítés meghatározásakor; a felróhatóság mind a megtorlás, mind az elrettentés

szempontjából fontos.

Azonban "az alperes által elszenvedett kár vagy potenciális kár és a büntető kártérítés közötti különbség" irreleváns, mivel, mint fentebb említettük, a büntető kártérítés a közösségnek okozott kárért jár. Lehet, hogy az alperest csekély kár érte, de a közösséget jelentős kár érte. Ezenkívül az olyan esetek veszélye, amikor az alperes magatartása észrevétlen maradhat, gyakran indokolja a kártérítés és a büntető kártérítés közötti nagyobb arányt. Végül, "a hasonló esetekben engedélyezett vagy kiszabott polgári jogi büntetések és a megítelt összegek közötti különbség" szintén nem releváns. Egy állam megválaszthatja, hogy hogyan bünteti a jogsértőket, és dönthet úgy, hogy ezt büntető kártérítéssel teszi, nem pedig polgári jogi büntetéssel vagy büntetőjogi szankciókkal.

A jogalkotóknak jogukban áll korlátozni a büntető kártérítést, és azokban az államokban, ahol ezt nem tették meg, feltételezhető, hogy jóváhagyják az államuk büntető kártérítési rendszerét.

A Legfelsőbb Bíróságnak az értesítésre helyezett hangsúlya szintén megalapozatlan. Ha egy állam gyakran ítél meg büntető kártérítést szándékos vagy hasonló magatartás esetén, akkor ez egy értesítés arról, hogy ha valaki csalást vagy más szándékos károkozást követ el az adott államban, akkor büntető kártérítés megítélésére kerülhet sor. A büntető jellegű kártérítés mértéke egy adott államban nyilvános.

Az alperest természetesen meg kell védeni a többszörös büntető kártérítés megítélésétől több peres eljárás során. Ha az elrettentő maximális összeget egy adott joghatóságban egy perben ítélik meg, akkor a méltányosság azt diktálja, hogy azt ne lehessen újra megítélni. Ezt részben megakadályozza a *Gore* és a *State Farm* szabálya, amely szerint egy joghatóság nem alapozhat büntető kártérítést az államon kívüli olyan magatartásra, amely nem okoz kárt az államban. Az államnak azonban tennie kell valamit annak érdekében, hogy megakadályozza az adott államban tanúsított magatartás vagy kár többszörös megítélését.²⁸⁸

Hasonlóképpen, az alperest meg kell védeni az önkényes büntető kártérítés megítélésétől - a hasonló helyzetben lévő személyeknek hasonló kártérítést kell kapniuk vagy adniuk. Sunstein professzorok,

Kahneman és Schkade azt javasolta, hogy az önkényes büntető kártérítésekkel kapcsolatos probléma az esküdtek azon képességével lehet, hogy felháborodásukat egy dolláros skálára tudják leképezni.²⁸⁹ Másrészt azt találták, hogy az esküdtek "figyelemre méltóan magas fokú erkölcsi konszenzussal rendelkeznek a felháborodás és a büntetés mértékét illetően, amely a büntető kártérítési ügyekben megfelelő", ami átível az osztályon, fajon, nemen stb. keresztül.²⁹⁰ Következésképpen azt javasolják, hogy az esküdtek ne dollárban fejezzék ki válaszukat, hanem másban, és hagyják, hogy a bíró határozza meg a pontos dollárösszegű díjat.²⁹¹

A büntető kártérítéssel szembeni egyik kritika az, hogy az a felperes számára váratlanul érkező veszteséget jelent.²⁹² Ha a büntető kártérítést a köznek okozott kárért járó kártérítésnek tekintjük, ahogyan azt a viselkedésbiológia is alátámasztja, akkor ez a kritika megerősíti ezt a kritikát. Egy lehetséges létező megoldás az lenne, ha a büntető kártérítéseket az államkasszába utalnák, kivéve egy kis összeget, amelyet a felperes kapna a nem kompenzált kiadásokra, például az ügyvédi díjakra.²⁹³

Még innovatívabb módon Sharkey professzor "a kártérítések egy új kategóriáját javasolta: a kompenzációs társadalmi kártérítéseket, amelyeket az alperes által okozott széles körű károk helyreállítása érdekében ítélnek meg, olyan károkat, amelyek messze túlmutatnak a bíróság előtt álló egyéni felpereseken".²⁹⁴ Hozzátette: "a társadalmi kártérítés koncepciója kiterjeszti annak határait, hogy az egyes perek képesek legyenek elérni a kártérítési rendszerek változatos céljait, lehetővé téve az esküdtszék számára, hogy kártérítéshez jusson egy olyan alperes ellen, akinek magatartása messze túlmutat a pert kezdeményező konkrét felperesen." A társadalmi kártérítés koncepciója a kártérítésre vonatkozó szabályokat is kiterjeszti.²⁹⁵ Az ilyen kártérítések arra kényszerítik a vétkeket, hogy internalizálják a költségeket.²⁹⁶ A körülményektől függően a kártérítést ki lehet osztani a károsult, de a bíróság előtt még nem szereplő felek között, lehet

egyfajta közjóléti adó, például a dohányzóknak a rák kimutatására szolgáló CAT-vizsgálatokra, vagy lehet utólagos csoportos kereset.²⁹⁷ Függetlenül attól, hogy pontosan hogyan oldják meg a váratlan veszteség problémáját, a szerző úgy véli, hogy a büntető kártérítés nagy részét vagy más személyeknek kellene kapniuk.

akiket az alperesek magatartása vagy az államkassza károsított.

Bár a viselkedésbiológia hasznos a büntető kártérítés maximális összegének meghatározásában - a Due Process korlátai -, nem diktálja a büntető kártérítés pontos összegét. A büntető kártérítés pontos összege (vagy akár az, hogy a büntető kártérítés a leghatékonyabb visszatartó erő-e) olyan politikai döntés, amelyet az államra bízunk; ez nem alkotmányos kérdés. Előfordulhat, hogy az államok nem akarnak az elrettentés teljes határáig elmenni, és más tényezőket is figyelembe vehetnek, például más típusú büntetéseket vagy adminisztratív költségeket. A viselkedésbiológia azonban segíthet megvilágítani ezt a folyamatot; segíthet a költség-haszon elemzésben.²⁹⁸ Megmutathatja, hogy mi áll az emberi viselkedés mögött, mit tartanak az emberek igazságosnak, és mi lehet hatékony elrettentő eszköz. Például megmutathatja, hogy az önzés olyan evolúciós tulajdonság, amely elrettenthető, hogy az emberek a szándékos károkozást elítélendőbbnek tartják, mint a gondatlan károkozást, és hogy a büntető kártérítés hatékony visszatartó erő lehet a csalás ellen, mivel a büntető kártérítés arra kényszeríti a vétkezőket, hogy internalizálják a költségeket.

Összefoglalva, a viselkedésbiológia alátámasztja a büntető kártérítési ügyekben gyakran megfogalmazott, de gyakran figyelmen kívül hagyott kijelentést: "a megítélt kártérítésnek ésszerűen szükségesnek kell lennie az állam büntetéshez és elrettentéshez fűződő jogos érdekeinek érvényesítéséhez".²⁹⁹ Más szóval, a büntető kártérítés alkotmányos korlátjának az alperes magatartásának elrettentéséhez szükséges kártérítés összegének kell lennie. A Legfelsőbb Bíróság tehát helyesen döntött a *Gore* és a *State Farm* ügyekben, amikor kimondta, hogy az állam csak olyan magatartásért szabhat ki büntető kártérítést, amely az adott államban történt, vagy amely az adott államban kárt okozott. A Philip Morris ügyben azonban túl messzire ment, amikor kimondta, hogy az állam nem szabhat ki büntető kártérítést azon az alapon, hogy az

alperest olyan személyek megkárosításáért kívánja büntetni, akik nem állnak a bíróság előtt.

Következtetés

A viselkedésbiológia és a jog még gyerekcipőben jár. Amint azonban a fentiek is mutatják, új távlatokat nyithat a jog megértése előtt. Ha figyelmen kívül hagyjuk a meglátásait, azzal a jogi elemzés egyik alapvető eszközét utasítjuk el.

1. Az ebben a tanulmányban használt viselkedésbiológia azt jelenti, hogy "[a]z evolúciós folyamatok (mint például a természetes szelekció és a szexuális szelekció) - a környezeti és fizikai tényezőkkel együtt - építik az agyat, amely viselkedéseket eredményez". Owen D. Jones, *Evolúciós elemzés a jogban: Some Objections Considered*, 67 *Brook. L. Rev.* 207, 211 (2001) [a továbbiakban: Jones, *Evolutionary Analysis*]. A viselkedésbiológiába való bevezetést lásd: STEVEN PINKER, *HOW THE MIND WORKS* (1997), DAVID M. BUSS, *EVOLUTIONARY PSYCHOLOGY: THE NEW SCIENCE OF THE MIND* (1997), és TIMOTHY H. GOLDSMITH, *AZ EMBERI TERMÉSZET BIOLÓGIAI GYÖKEREI* (1991). A viselkedésbiológiához kapcsolódó és azzal átfedő tudományterületek közé tartozik a kognitív tudomány, az evolúciós pszichológia, az evolúciós biológia, a szociobiológia, a kognitív antropológia, az idegtudomány stb. Ezeket a kifejezéseket gyakran felváltva használják a viselkedésbiológiával. A kognitív tudomány részletes történetét lásd William Bechtel, Adele Abrahamsen és George Graham, *The Life of Cognitive Science, in A COMPANION TO COGNITIVE SCIENCE* 1-104 (William Bechtel & George Graham, szerk. 1998); lásd még PAUL THAGARD, *MIND: BEVEZETÉS A KOGNITÍV TUDOMÁNYBA* (1996).
2. John Monahan, *szimpózium: Szimpózium: Erőszak a családban: Lehet-e a "jog és evolúció" a következő "jog és közgazdaságtan"?* 8 *VA. J. SOC. POL'Y & L.* 123 (2000); lásd még Jones, *Evolutionary Analysis*, supra note 1, 207. o. ("Az evolúciós elemzés a jogban nagyrészt arra irányuló erőfeszítést jelent, hogy a jogi gondolkodást a viselkedésbiológia segítségével informáljuk, hasonlóan ahhoz, ahogyan a jogi gondolkodást a közgazdaságtannal vagy a pszichológiával próbáljuk informálni."); John O. McGinnis, *The Human Constitution and Law: A Prolegomenon*, 8 *J. CONTEMP. L. ISSUES* 211, 211 (1997) [a továbbiakban: McGinnis, *The Human Constitution*].
3. Jonathan Gottshall és David Sloan Wilson, *Bevezetés: (Jonathan Gottshall és David Sloan Wilson, szerk. 2005): Literature-a Last Frontier in Human Evolutionary Studies*.
4. Joseph Carroll, *Emberi természet és irodalmi jelentés: The LITERARY ANIMAL: EVOLUTION AND THE NATURE OF NARRATIVE* 77 (Jonathan Gottschall és David Sloan Wilson, szerk. 2005).
5. STEVEN PINKER, *AZ ÜRES TÁBLA: MARC D. HAUSER, MORAL MINDS: HOW NATURE DESIGNED OUR UNIVERSAL SENSE OF RIGHT AND WRONG* 291 (2006) ("A természetes szelekció logikája azt sugallja, hogy az elme speciális gondolkodási képességekkel van felszerelve, amelyek célja a konkrét adaptív problémák megoldása.").
6. PINKER, supra note 5, at 32; lásd még Leda Cosmides & John Tooby, *Cognitive Adaptions for Social Change, in THE ADAPTED MIND: EVOLUTIONARY PSYCHOLOGY AND THE CREATION OF CULTURE* 221 (Jerome H. Barkow, Leda Cosmides, & John Tooby, szerk. 1992) ("E nézet szerint az emberi elme jobban hasonlít a funkcionálisan elkülönített számítógépek bonyolult hálózatára, mint egyetlen általános célú számítógépre.").
7. PINKER, *fentebb*, 5. lábjegyzet, 34. pont.
8. *Id.* 41. pont.

9. *Id.* 112-13, 174-85.

10. *Id.* 74., 75-78.

11. *Id.* 40. o.; lásd még Jones, *Evolutionary Analysis*, supra note 1, 214-15. o. ("Az agyak azért léteznek, mert a természetes szelekció az információfeldolgozó, viselkedést előidéző gépeknek kedvezett, amelyek haszna (a genetikai fitnesshez való hozzájárulásban mérve) történelmileg meghaladta a költségeket (például az energiában, valamint a nagy és energiaigényes agy felépítéséhez és működtetéséhez szükséges anyagokban mérve).").

12. PINKER, *fentebb*, 5. lábjegyzet, 39. pont.

13. Ahogy E. O. Wilson megfigyelte, "az emberi viselkedést nem a gének és nem a kultúra határozza meg, hanem e két meghatározó erő összetett kölcsönhatása, a biológia irányítja, a környezet pedig meghatározza". E. O. Wilson, *Előszó a tudományos oldalról*, in *THE LITERARY ANIMAL: EVOLUTION AND THE NATURE OF NARRATIVE* viii (Jonathan Gottschall és David Sloan Wilson, szerk. 2005) [a továbbiakban Wilson, *Előszó.*]; lásd még Jones, *Evolutionary Analysis*, supra note 1, 211. o. ("[S]ome az általunk megfigyelt, különböző egyedektől származó különböző viselkedések nem különböző génekre vezethetők vissza, hanem inkább széles körben megosztott, fajra jellemző információfeldolgozó algoritmusokra, amelyek különböző környezeti kontextusokkal találkoznak."); E. Donald Elliot, *Law and Biology: The New Synthesis*, 41 ST. LOUIS L.J. 595, 598 (1997) [a továbbiakban Elliot, *The New Synthesis*].

14. Jones professzor kijelentette: "A viselkedés bármely olyan modellje, amely figyelmen kívül hagyja a viselkedés biológiáját - az evolúciós folyamatoknak az agyműködésre gyakorolt hatásán keresztül -, lényegében hiányos." Jones, *Evolutionary Analysis*, supra note 1, 214. o., o.

15. Owen D. Jones, *Időeltolódó racionalitás és a jog jogának a tőkeáttétel: Behavioral Economics Meets Behavioral Biology*, 95 N.W. U.L. REV. 1141, 1143 (2001) [a továbbiakban: Jones, *Time-Shifted Rationality*].

16. Jones, *Evolúciós elemzés*, 1. lábjegyzet, 208-09. lábjegyzet.

17. *Id.* at 215.

18. Lásd általában Scott Fruehwald, *A császárnak nincs ruhája*: 23 GA. ST. U. L. REV. 1 (2006).

19. Carroll, supra note 4, at 80; lásd még PINKER, supra note 5, at 2 ("Az elmúlt évszázad során a Blank Slate meghatározta a társadalomtudományok és a humán tudományok nagy részének napirendjét". *Id.* 6. o.).

20. Pl. Wilson, *Foreword*, supra note 13, at viii ("The blank-slate model could be tested empirically. It lost."); *THE LITERARY ANIMAL: EVOLUTION AND THE NATURE OF NARRATIVE* 3 (Jonathan Gottschall and David Sloan Wilson, szerk. 2005) ("Those 'hard' versions of social constructivism cannot stand up to the evidence-theory and data from

biology, behavioral genetics, psychology, cognitive science, cross-cultural anthropology, and other fields have

véglegesen kivágja a lábakat a tabula rasa perspektíva alól."); Dylan Evans, *From Lacan to Darwin*, in THE LITERARY ANIMAL: EVOLUTION AND THE NATURE OF NARRATIVE 52 (Jonathan Gottschall és David Sloan Wilson, szerk. 2005) ("A kognitív forradalom az 1960-as években söpört végig a pszichológián, felváltva az 1920-as évek óta uralkodó behaviorista paradigmát."); lásd általában PINKER, *fentebb* 5. lábjegyzet; lásd még Sharon Street, *A Darwinian Dilemma for Realist Theories of Value*, 127 PHIL. STUD. 109, 109 (2006) ("[R]ealista értékelméletek képtelennek bizonyulnak arra a tényre, hogy a darwini erők mélyen befolyásolták az emberi értékek tartalmát.").

21. Wilson, *Foreword*, *supra* note 13, viii. o.; lásd még Gail L. Heriot, *The Symposium on Law: Human Behavior and Evolution: An Introduction*, 8 J. CONTEMP. L. ISSUES 1, 1 (1997) ("A jogot az emberi természet rögzített aspektusaihoz kell igazítani; azokat nem lehet a joghoz igazítani.").

22. Catherine Salmon, *Crossing the Abyss: Erotica and the Intersection of Evolutionary Psychology and Literary Studies*, in THE LITERARY ANIMAL: EVOLUTION AND THE NATURE OF NARRATIVE 244 (Jonathan Gottschall és David Sloan Wilson, szerk. 2005).

23. Evans, *fentebb* 20. lábjegyzet, 52. pont.

24. Lásd általában Gottshall és Wilson, 20. lábjegyzet.

25. Pl. DAVID LEWIS-WILLIAMS, *THE MIND IN THE CAVE: CONSCIOUSNESS AND THE ORIGINS OF ART* (2002); ELLEN DISSANAYAKE, *ART AND INTIMACY: HOW THE ARTS Began* (2000); Nancy A. AIKEN, *THE BIOLOGICAL ORIGINS OF ART* (1998).

26. DAVID J. LEVITIN, *THIS IS YOUR BRAIN ON MUSIC: THE SCIENCE OF A HUMAN OBSESSION* (2006).

27. Például Fruehwald, *supra* note 18, Bailey Kuklin, *Peril Invites Rescue: An Evolutionary Perspective*, 35 HOFSTRA L. REV. 171 (2006) [a továbbiakban Kuklin, *An Evolutionary Perspective*]; Owen D. Jones & Timothy H. Goldsmith, *Law and Behavioral Biology*, 105 COLUM. L. REV. 405 (2005); Bailey Kuklin, *Evolution, Politics and Law*, 38 VAL. U.L. REV. 1129, 1135-36 (2004); Morris B. Hoffman & Timothy H. Goldsmith, *The Biological Roots of Punishment*, 1 OHIO ST. J. CRIM. L. 627, 639 (2004); E. Donald Elliot, *The Tragi-Comedy of the Commons: Evolutionary Biology, Economics and Environmental Law*, 20 VA. ENVTL. L. J. 17 (2001); Peter Strahlendorf, *Legal Concepts from an Evolutionary Perspective*, in THE SENSE OF JUSTICE: BIOLOGICAL FOUNDATIONS OF LAW 138 (Roger D. Masters & Margaret Gruter, szerk. 1991). Margaret Gruter emellett az 1980-as években megalapította a Law and Biology mozgalmat. Elliot, *The New Synthesis*, 13. sz. jegyzet, 595-96. o. A mozgalom középpontjában a Gruter Institute for Law and Behavioral Research áll, és olyan evolúcióbíológusok is részt vettek benne, mint William Hamilton, Robert Trivers és Frans de Waal. *Id.* 596. o.

28. Carroll, *fentebb* 4. lábjegyzet, 77. lábjegyzet.

29. *Id.* 79-80. "Az evolúciós elméletben az "adaptáció" olyan biológiai, fiziológiai, pszichológiai vagy viselkedési tulajdonság, amelyet a természetes szelekció úgy alakított ki, hogy az fokozza egy faj tagjainak fittségét". Brian Boyd, *Evolutionary Theories of Art*, in THE LITERARY ANIMAL: EVOLUTION AND THE NATURE OF NARRATIVE 150 (Jonathan Gottschall és David Sloan Wilson, szerk. 2005).
30. Carroll, *Supra* note 4, 81. o.; lásd még Theodore P. Seto, *Symposium: Seto Seto: Theories of Statutory Interpretation: Originalism Vs: An Evolutionary Perspective*, 38 LOY. L.A. L. REV. 2001, 2013 (2005).
31. Street, *Supra* note 20, 113., 114. o.; Jones, *Evolutionary Analysis*, *Supra* note 1, 211. o.
32. Street, 20. lábjegyzet, 113. o.
33. PINKER, *fentebb*, 5. lábjegyzet, 37. pont.
34. Carroll, *fentebb* 4. lábjegyzet, 91. lábjegyzet.
35. PINKER, *fentebb*, 5. lábjegyzet, 39. pont.
36. *Pl.* NOAM CHOMSKY, A NYELV TUDÁSA: (1986); NOAM CHOMSKY, REFLECTIONS ON LANGUAGE (1975); lásd még JERRY A. FODOR, THE LANGUAGE OF THOUGHT¹⁵⁶ (1975) ("A nyelvek, amelyeket képesek vagyunk megtanulni, nem is különböznek olyan nagyon a nyelvtől, amelyet eredendően ismerünk, és a mondatok, amelyeket képesek vagyunk megérteni, nem is különböznek olyan nagyon a képletektől, amelyek belsőleg reprezentálják őket."). Peter Watson kijelentette: "Ma már kétségtelennek tűnik, hogy a nyelv ösztönös, vagy legalábbis erős genetikai összetevője van. Valójában a bizonyítékok olyan erősek, hogy az ember csodálkozik, miért kételkedtek valaha is benne". PETER WATSON, A MODERN ELME: A 20. SZÁZAD SZELLEMTÖRTÉNETE 695 (2000).
37. *Lásd általában* HAUSER, 5. lábjegyzet.
38. DONALD E. BROWN, HUMAN UNIVERSALS (1991), *összefoglalva*: PINKER, *Supra* Note 4, 435-439. o.; lásd még AIKEN, *Supra* Note 25, 155. o. ("[T]he ability to respond in reflexive ways to particular configurations of line, mass, color, and sound would be a common trait in all human beings and could, therefore, explain for universal responses to art.").
39. Wilson, *Foreword*, *supra* note 13, viii. o. ("[I]t is the inherited regularities of sensory and mental development that animate and channel the acquisition of culture."); PINKER, *supra* note 5, 59-72. o.).
40. PINKER, *supra* note 5, at 62; lásd még Wilson, *Forward*, *supra* note 13, at ix; Hoffman & Goldsmith, *supra* note 27, at 629 ("Az egyéni agyak tulajdonosaik élethosszig tartó tapasztalatai révén tanulnak, de olyan neurális architektúrát alkalmaznak, amely több százezer éves evolúciós finomítás eredménye."); Jeffrey Evans Stake, *The Property "Instinct"*, 259 PHILOSOPHICAL TRANSACTIONS: BIOLOGICAL SCIENCES 1763, 1763 (2004).

41. Carroll, *fentebb* 4. lábjegyzet, 85. lábjegyzet.

42. PINKER, *fentebb* 5. lábjegyzet, 68. o.
43. GOLDSMITH, 1. lábjegyzet, 75. pont.
44. PINKER, *fentebb*, 5. lábjegyzet, 65. lábjegyzet.
45. Carroll, *fentebb* 4. lábjegyzet, 81. lábjegyzet.
46. *Id.*
47. *Id.* 87. o.; *lásd még* Street, *Supra* 20. lábjegyzet, 123. o.
48. Carroll, *Supra* note 4, 87. o.; *lásd még* Boyd, *Supra* note 29, 152. o. ("De az emberi képesség, hogy a közvetlenül túl gondolkodjunk, rendkívüli erőt biztosít számunkra, hogy teszteljük az ötleteket, és a lehetőségek hatalmas terében forgassuk őket.").
49. Carroll, *fentebb* 4. lábjegyzet, 82. lábjegyzet.
50. *Id.* 84. 51.
- Id.* 82-83. o.
52. *Id.*
53. *Id.* 83.
54. *Id.*
55. *Id.*
56. MICHAEL MCGUIRE ÉS ALFONSO TROISI, DARWINI PSZICHIÁTRIA 60 (1998).
57. Carroll, *fentebb* 4. lábjegyzet, 84. lábjegyzet.
58. *Id.* 83, 89.
59. *Id.* 84.
60. *Id.* 88-89. Ezek a motivációs célok és jellemzők illusztratívák, és nem a teljesség igényével készültek.
61. *Id.* 88.
62. *Id.*
63. John O. McGinnis, *The Original Constitution and Our Origins*, 19 HARV. J.L. & PUB. POL'Y 251, 251-52 (1995) [a továbbiakban: McGinnis, *Origins*] ("A keretezők valójában úgy vélték, hogy a

a kormányzás elmélete azért maradna fenn, mert az emberi viselkedés pontos tudományában gyökerezik." *Id.* at 251); lásd még PINKER, *supra* note 5, at 298 ("Az alkotmányos demokrácia viszonylagos sikerének elismerése nem követeli meg, hogy valaki zászlót lengető hazafi legyen. De azt sugallja, hogy valami igaz lehetett abban az emberi természetéről szóló elméletben, amely építészeit vezérelte."); Jones, *Time-Shifted Rationality*, *supra* note 15, at 1197; McGinnis, *The Human Constitution*, *supra* note 2, at 212 ("A szókincs, amellyel a keretezők az emberi természetet tárgyalták, valójában közel áll ahhoz, amelyet ma az emberi természet elemeinek leírására használnak evolúciós szempontból."). Benjamin Fletcher Wright megjegyezte: "[a]z érvelésnek a tökéletesebb unióra vonatkozó érvelés kivételével ... nincs olyan aspektusa a Federalistában szereplő érvelésnek, amely annyira központi és annyira meggyőző lenne, mint a szerzők által az emberről vallott természetelmélet". Benjamin Fletcher Wright, *Editor's Introduction*, in THE FEDERALIST 26 (Benjamin Fletcher Wright, szerk. 1966); lásd általában EDWARD O. WILSON, CONSILIENCE: A TUDÁS EGYSÉGE (1998) ("I úgy vélem, hogy a XVII. és XVIII. századi felvilágosodás gondolkodói többnyire már az első alkalommal helyesen cselekedtek." *Id.* at 87.); lásd még RANDY E. BARNETT, RESTORING THE LOST CONSTITUTION: THE PRESUMPTION OF LIBERTY 53-53 (2004) ("We shall see that they [the A keretezők] a természetes jogokat szabadságjogoknak tekintették - egy olyan jogfelfogásnak, amely paradox módon egyszerre korlátozott és korlátlan -, és ezt a jogfelfogást építették be az Alkotmány szövegébe.").

64. McGinnis, *Origins*, *Supra* note 63, 252. o.; lásd még Wright, *Supra* note 63, 28. o. ("Az emberről általában, és különösen az amerikaiakról alkotott látszólag pesszimista nézet gyakori ismétlése alapvető fontosságú volt az érvelésükben.").

65. Alexander Hamilton, *Federalist No. 15*, in THE FEDERALIST 160 (Benjamin Fletcher Wright, szerk. 1966).

66. McGinnis, *Origins*, 63. lábjegyzet, 252-53. o.

67. *Id.* 253.

68. *Id.*; Alexander Hamilton, *Supra* note 65, 160. o.; Alexander Hamilton, *Supra* note 65, 160. o.

69. McGinnis, *Origins*, *supra* note 63, 253. o.; lásd még McGinnis, *The Human Constitution*, *supra* note 2, 232. o. ("[I]t was self-interest that did man brought man to form formation factions to try to expropriate the wealth of others through government, constantly threatening social harmony.").

70. James Madison, *Federalist No. 10*, in THE FEDERALIST 132 (Benjamin Fletcher Wright, szerk. 1966).

71. *Id.* 131.

72. McGinnis, *Origins*, 63. sz. jegyzet, 254. o.

73. McGinnis, *Az emberi alkotmány*, 2. lábjegyzet, 235. o.

74. McGinnis, *Origins*, 63. sz. jegyzet, 254-55. o. Pinker professzor azt írta, hogy "[a]z a nyers tény, hogy nagyobb jutalmat kapnak a nagyobb veleszületett tehetséggel rendelkező emberek, ha mások hajlandóak többet fizetni e tehetség gyümölcseért". PINKER, *supra* note 5, 149. o.

75. McGinnis, *Origins*, 63. sz. jegyzet, 255. o.

76. *Id.*

77. *Id.* 256. Az alkotmánybíráskodásnak két fő elmélete van: az originalizmus, amely úgy értelmezi az Alkotmányt, ahogyan azt a keresztszöveg alkotói tették volna, és az élő alkotmány megközelítése, amely az Alkotmányt élő dokumentumnak tekinti, amely az idővel változik. *Pl.* RICHARD FALLON, JR., *THE DYNAMIC CONSTITUTION: AN INTRODUCTION TO AMERICAN CONSTITUTIONAL Law* 196-200 (2004); Michael J. GERHARDT & THOMAS D. ROWE, JR., *CONSTITUTIONAL THEORY: ARGUMENTS AND PERSPECTIVES* 10-11, 97-127 (1993). Az originalista megközelítés korlátozza a bíró szerepét az alkotmányértelmezésben, míg az élő alkotmány megközelítése lehetővé teszi az aktívabb bíráskodást.

78. McGinnis, *Origins*, 63. lábjegyzet, 257. pont.

79. *Id.* 261.

80. Seto professzor azt írta: "Ha a kultúrák tanulnak, és ez a tanulás adaptív, akkor minden olyan döntéshozatali eljárás, amely szisztematikusan figyelmen kívül hagyja ezt a tanulást, problematikus." Seto, *supra* note 30, 2003. o. McGinnis professzor megjegyezte, hogy "a tudás változásai maguk váltak a legfontosabb erőkké az emberi társadalmi szerkezet változásában (pl. fontosabbak, mint az éghajlati változások, amelyek más állatoknál megváltoztathatják a társadalmi szerkezetet)". McGinnis, *The Human Constitution, Supra* note 2, 228. o., 228. o.

81. *Lásd a fenti* 45-48. megjegyzéseket és a kísérő szöveget. *Lásd még* Elliot, *Supra* 13. lábjegyzet, 607. o. ("Az emberi lények biológiailag úgy fejlődtek, ahogyan az elmúlt tízezer évben fejlődtek, részben a kultúra, a tanulás és más eszközök fejlődésének köszönhetően. Agyunk felhasználásával alkalmazkodtunk, különösen azzal a képességünkkel, hogy el tudjuk képzelni és kommunikálni tudunk a kontrafaktuális állapotokról.")).

82. 545 U.S. 469 (2005).

83. *Id.*

84. U.S. Const. Amdt. 5.

85. *Kelo*, 545 U.S. 472. o.

86. *Id.* 473.

87. *Id.*

88. *Id.* 473-74.
89. *Id.* 474.
90. *Id.* at 475.
91. *Id.*
92. *Id.*
93. *Id.* 475-76.
94. *Id.* 476.
95. *Id.* 477.
96. *Id.*
97. *Id.* 478. 98.
- Id.* 479-80. o.
99. 348 U.S. 26 (1954).
100. *Id.* 34. pont.
101. Hawaii Housing Auth. v. Midkiff, 467 U.S. 229 (1984).
102. *Kelo*, 545 U.S., 482. o.
103. 467 U.S. 986 (1984).
104. *Id.* at 1014.
105. *Kelo*, 545 U.S., 482. o.
106. *Id.* 483.
107. *Id.*
108. *Id.* 484.
109. *Id.*
110. *Id.*
111. *Id.* 485.

112. *Id.* 478-88.

113. *Id.* 488.

114. *Id.*

115. JEFFRIE G. MURPHY & JULES L. COLEMAN, JOGFILOZÓFIA: AN INTRODUCTION TO JURISPRUDENCE 71 (rev. ed. 1990); *lásd még* PINKER, *supra* note 5, 425. o. ("És az a politika, hogy minden emberben elidegeníthetetlen jogokat ismer el az a tény, hogy érző emberi lények.").

116. *Id.* 77-79.

117. *Kelo* különvéleményében O'Connor bíró kijelentette: "De ha a politikai ágak lennének a köz- és a magánszféra közötti különbségtétel kizárólagos döntőbírái, a közhasználati klauzula alig lenne több, mint szóbeli puffogatás." *Kelo*, 545 U.S., 497. o. (O'Connor, J., különvélemény); *lásd még Kelo*, 545 U.S., 518. o. (Thomas, J., különvélemény) ("Még rosszabb, ha az alkotmányos felülvizsgálat kereső mércéjét fogadjuk el a nem hagyományos tulajdonosi érdekek, például a jóléti juttatások esetében, miközben a jogalkotónak engedünk annak meghatározásában, hogy mi minősül közhasználatnak, amikor a kisajátítási jogot gyakorolja, és ezáltal megsérti az egyének hagyományos tulajdonosi érdekeit az ingatlanokhoz."). (Idézet kihagyva)); Timothy Sandefur, *Mine and Thine Distinct: What Kelo Says About Our Path*, 10 CHAP. L. REV. 1, 47 (2006) ("A legvalószínűtlenebb, hogy a keretezőknek az volt a szándéka, hogy a Bill of Rights kifejezett rendelkezései közül egyedülálló módon a törvényhozókra bízzák, hogy mi felel meg a közhasználati klauzulának.").

118. A viselkedési rendszerekről *lásd a fenti* 56-62. lábjegyzetet és a kísérő szöveget. *Lásd még* McGinnis, *Supra* note 2, 222. o. ("[C]ontrary to legal realists, property is a phenomenon that exists apart from any organized government."); Stake, *Supra* note 40, at 1763 ("[B]asic components of property preceded formal institutions; fundamental principles of property are embedded in the human brain.").

Stake professzor a következőképpen írta le a lehetséges folyamatot:

[Minket úgy programozhatunk, hogy felismerjük, ha egy bizonyos közeli kapcsolatban állunk egy fizikai tárggyal, és a tükrözés révén felismerjük, ha mások hasonló kapcsolatban állnak egy tárggyal. Agyunk ezután úgy határozhatja meg a "tulajdonjogot", hogy ezeket a kapcsolati adatokat kombinálja a korábbi kapcsolatokra vonatkozó információkkal, például azzal az információval, hogy ki volt időben az első, és milyen önkéntes átruházások történtek.

Id. 1765.

Hozzátette, hogy lehet bennünk "egy veleszületett elidegeníthetőségi érzés, egy természetes érzés, hogy az egyik ember átruházhat dolgokat másokra", és "egy hajlam arra, hogy mihez kezdjünk a tulajdonnal". *Id.* 1764. o. Sőt, "a tulajdon megtanulása érdekében az emberi agyat felruházhatjuk azzal a hajlammal, hogy az erőforrások elosztására példákat gyűjtsön, és ezekből a példákból általánosítani tudjon a rendelkezésre álló tulajdonjogi szabályok valamelyikére". *Id.*

119. HAUSER, *fentebb* 5. lábjegyzet, 80. o.

120. PINKER, *fentebb*, 5. lábjegyzet, 199. o.; lásd általában RICHARD DAWKINS, THE SELFISH GENE (1976).
121. Kuklin, *An Evolutionary Perspective*, *Supra* 27. lábjegyzet, 179. lábjegyzet.
122. *Id.* 181. 123.
- Id.* 182-83. o.
124. PINKER, *supra* note 5, 255. o.; lásd még HAUSER, *supra* note 5, 311. o. ("Darwin számára a természetes szelekció logikájának fényében kevés értelme volt annak, hogy valaki mással szemben személyes áron legyünk kedvesek.").
125. HAUSER, *fentebb*, 5. lábjegyzet, 254. o.
126. PINKER, *fentebb*, 5. lábjegyzet, 255. o.
127. HAUSER, *fentebb*, 5. lábjegyzet, 311. o.
128. McGinnis, *The Human Constitution*, *Supra* note 2, 217. o.; Street professzor megjegyezte: "számíthatunk arra, hogy elsőprő nyomás volt arra, hogy olyan értékítéleteket hozzanak, amelyek inkább a reprodukív sikert segítik elő. . és az olyan értékelő ítéletek meghozatala ellen, amelyek inkább csökkentik a reprodukív sikert". Street, *Supra* note 20, 114-15. o.
129. Kuklin, *An Evolutionary Perspective*, *supra* note 27, 195. o.; Stake, *supra* note 40, 1763. o. ("[Egy] szervezet nagyobb valószínűséggel marad életben, ha agya olyan tulajdoni szabályokkal van felszerelve, amelyek tartalmazzák az ESS-eket [evolúciós stabil rendszerek], amelyek csökkentik az erőforrások versenytársak közötti elosztásának költségeit."); GOLDSMITH; *supra* note 1, 119. o. ("mivel csoportokban élő társas lények vagyunk, egyetlen egyéni érdek sem valósulhat meg a csoport többi tagjának bizonyos mértékű együttműködése nélkül.").
130. HAUSER, *fentebb*, 5. lábjegyzet, 254. lábjegyzet.
131. *Id.* Pinker professzor hasonlóképpen megjegyezte, hogy az ember kognitív képességei között van "[a]z intuitív közgazdaságtan, amelyet az áruk és szívességek cseréjére használunk. Ez a kölcsönös csere fogalmán alapul, amelyben az egyik fél előnyöket biztosít a másiknak, és cserébe jogosult egy egyenértékű előnyre". PINKER, *Supra* note 5, 221. o., 221. o.
132. HAUSER, *fentebb*, 5. lábjegyzet, 216. lábjegyzet.
133. PINKER, *Supra* note 5, 285. o.; lásd még HAUSER, *Supra* note 5, 411. o. Ahogy Pinker professzor megállapította: "A békés egymás mellett élésnek tehát nem kell abból fakadnia, hogy az emberekből önző vágyakat vernek ki. Jöhet úgy is, hogy bizonyos vágyakat - a biztonság iránti vágyat, az együttműködés előnyeit, az egyetemes viselkedési kódexek megfogalmazásának és elismerésének képességét - szembeállítunk az azonnali haszonszerzés vágyával". PINKER, *supra* note 5, 169. o.

134. PINKER, *supra* note 5, at 285; lásd még HAUSER, *supra* note 5, at 274; Cosmides & Tooby, *supra* note 6, at 209 ("Azt javasoljuk, hogy az olyan terület-specifikus érvelési eljárások, mint a társadalmi szerződéses algoritmusok biztosítják azt, ami hiányzik a kultúra elsajátításának hagyományos beszámolóiból; vagyis a szükséges, már meglévő fogalmi szerkezetet, amely biztosítja a közös feltételezéseket, amelyekre az embereknek szükségük van az ismeretlen viselkedés és a kijelentések értelmezéséhez, és ezáltal a kultúra elsajátításához.").

135. Elliot, *The New Synthesis*, *supra* 13. lábjegyzet, 609. o.; lásd még McGinnis, *The Human Constitution*, *supra* 2. lábjegyzet, 218. o. ("[T]he innate tendency to be reciprocally altruistic provides a strong foundation on which on to construate institutions to enforce obligations that serve mutual self-interest.").

136. McGinnis, *Origins*, *supra* note 63, 260. o. ("A csere és a tulajdon olyan természetes az ember számára, mint az ének az énekesmadár számára."); lásd még McGinnis, *The Human Constitution*, *supra* note 2, 222. o. ("[P]roperty itself is an essential aspect of any human society.").

137. McGinnis, *Origins*, *supra* note 61, 258. o. ("Így minden olyan társadalomban, amely elég nagy vagy heterogén ahhoz, hogy a tagok érezzék, hogy nem rokonok, a tagok arra fognak törekedni, hogy a közös erőforrásaikat saját előnyükre fordítsák.").

138. *Id.* 255.

139. McGinnis, *The Human Constitution*, *Supra* note 2, 222. o.; lásd még Raymond R. Coletta, *The Measuring Stick of Regulatory Takings: A Biological and Cultural Analysis*, 1 U. PA. J. CONST. L. 20, 24 (1998) ("Erős érzelmek övezik a tulajdonjog érzését, és a sérthetlensége elleni bármilyen támadás zsigeri reakciókat vált ki a racionális, elfogulatlan vizsgálat rovására"). Julia Mahoney professzor megjegyezte, hogy "a *Kelo* a felháborodás tüzét váltotta ki. . ." Julia D. Mahoney, *Kelo öröksége: Eminent Domain and the Future of Property Rights*, 2005 SUP. CT. REV. 103, 104 (2005). Ő folytatta: "Ez a harag különösen élesen jelentkezhet olyan környezetben, ahol a megszerzett ingatlant fejlesztőknek vagy más kereskedelmi érdekeltségűeknek kívánják átadni, és ezáltal lehetőséget teremtve a nyereségre törekvő cégek számára, hogy kevesebért szerezzenek ingatlant, mint amennyit egy tárgyalásos adásvétel során fizetniük kellene." *Id.*

140. Ahogy Mahoney professzor megjegyezte, "amikor a kormány széleskörű kisajátítási jogkörrel rendelkezik, amelyet kereskedelmi szereplőknek "kölcsonadhat", a tulajdont már nem az önkéntes tranzakciókat megkövetelő "tulajdonjogi szabály" védi, hanem egy "felelősségi szabály", amely lehetővé teszi a nem konszenzusos átruházást bíróságilag meghatározott áron". Mahoney, *Supra* note 139, 106. o., 106. o.

141. Ahogy Goldsmith professzor megjegyezte: "Az emberi történelem nagyrészt az erőforrások feletti uralomért folytatott harcok feljegyzése, amelyet egy csoport a többiek kárára folytatott." GOLDSMITH, 1. lábjegyzet, 120. o. Hasonlóképpen Sandefur professzor is kijelentette: "Amikor a kormányzatnak hatalma van az előnyök és terhek újraelosztására a

választópolgárok között, az érdekcsoportok versenyezni fognak e hatalom ellenőrzéséért, hogy előnyöket biztosítsanak maguknak, vagy terheket rójanak versenytársaikra." Sandefur, *Supra* 117. lábjegyzet, 34. pont.

142. Thomas bíró rámutatott arra, hogy a gazdasági fejlődéshez kapcsolódó kisajátítási jog aránytalanul nagy mértékben érinti a szegény és kisebbségi közösségeket. *Kelo*, 545 U.S., 521. o. (Thomas, J., más véleményen). A kisajátítási joggal való visszaélésre lásd: Sandefur, *Supra* 117. lábjegyzet, 35. o.
143. *Lásd a fenti* 66-67., 75-76. és kísérő szövegeket.
144. McGinnis, *Az emberi alkotmány*, 2. lábjegyzet, 222. o. Figyelemre méltó, hogy a gazdasági fejlődéssel járó kisajátítással az újraelosztás általában a kevesebb erőforrással rendelkezőkről a több erőforrással rendelkezőkre történik. Amint O'Connor bíró a *Kelo* ügyében megfogalmazott különvéleményében megjegyezte, "az alapítóknak nem állhatott szándékában ez a perverz eredmény". *Kelo*, 545 U.S., 505. o. (*Kelo*, 545 U.S., 505. o.).
145. Elliot, *The New Synthesis*, 13. sz. jegyzet, 611. o.
146. McGinnis, *The Human Constitution*, *Supra* note 2, 223. o.; *lásd még* Coletta, *Supra* note 139, 69. o. ("A gazdasági stabilitás hasonlóképpen erősíti a személyes stabilitás érzését, valamint a jólét és a biztonság érzését.").
147. Jones & Goldsmith, *Supra* note 27, 441. o.; *lásd még* HAUSER, *Supra* note 5, 84. o.; Douglas A. Terry, *Ne feledkezzünk meg a kölcsönös altruizmusról: Critical Review of the Evolutionary Jurisprudence Movement*, 34 CONN. L. REV. 477, 507 (2002) ("Egy olyan helyzetben, amikor az egyén azt gyanítja, hogy az elosztás nem áll összhangban egy bizonyos elosztási szabállyal, az erkölcsi felháborodás érzését érezheti (ez nem igazságos). Ez a gyors és egyszerű darwini algoritmus, és a vele járó erős érzelmi reakció adaptív, mert [az] a vadászó gyűjtögető, aki nem panaszkodik gyorsan a hús elosztása miatt, egy halom megrágott csontra címzett kifogását fogja találni.").
148. Stake, *Supra* note 28, 1164. o.
149. Donald Elliott arra figyelmeztet, hogy "a jog és a biológia legnagyobb veszélye az a pangloszi tévhit, hogy a biológia mindent meg tud magyarázni". Elliot, *The New Synthesis*, *supra* 13. lábjegyzet, 612. o.; *lásd még* Street, *supra* 20. lábjegyzet, 113. o. ("Számos buktatót kell elkerülnie az ilyen evolúciós elméletalkotásnak, amelyek közül a legfontosabb az a hiba, hogy minden megfigyelhető (kognitív vagy fizikai) tulajdonságot a természetes szelekcióból eredő átvételnek tekintünk, szemben bármelyik komplex (nem szelektív vagy csak részben szelektív) folyamat eredményével, amely azt létrehozhatta"). Elliot hozzátette, hogy "nincs ok arra, hogy a fajba épített biológiai tendenciáknak miért kellene szükségszerűen normatívan privilegizálnak lenniük a jog szempontjából. *Legfeljebb* a biológiát megdönthető vélelemként kellene elfogadni. . ." Elliot, *The New Synthesis*, *supra* note , 612. o. Én még óvatosabb lennék. Mivel egyes evolúciós tulajdonságok rossznak számítanak a modern társadalomban, mint például az erőszak és a nemi erőszak, ezeket a tulajdonságokat el kellene kerülni. Ahogy Wilson professzor megjegyezte, veleszületett tulajdonságainkat "úgy kell játszani, mint egy hangszeren, amelynek egyes részeit hangsúlyozni kell, hogy nagy szépségű és örömteli eredményeket produkáljanak (az emberi limbikus rendszer szempontjából), más részeit pedig szublimálni és elhárítani". Edward O. Wilson, *Comparative Social Theory*, in 1 THE TANNER LECTURES ON

HUMAN VALUES 68-69 (Sterling M.

McMurrin, szerk. 1980); *lásd még* Terry, *Supra* note 147, 502-03. ("[A] jog feladata, hogy elnézze és megtiltja bizonyos biológiai hajlamok megnyilvánulásait, amelyeket az embereknek a biológiai természet adta.

természetes szelekció."); GOLDSMITH, 1. lábjegyzet, 67. o.).

150. Jones & Goldsmith, *Supra* 27. lábjegyzet, 443-455. lábjegyzet.

151. *Id.* 443.

152. *Id.* 448. Hozzá tették: "Az időben eltoló racionalitás (Time-Shifted Rationality, TRS) fogalma abból a megfigyelésből származik, hogy néha időbeli eltérések vannak a szervezetek történelmileg átvett tulajdonságai és a későbbi környezetek között, amelyekben ezek a tulajdonságok fennmaradnak". *Id.* 449. o.; lásd még McGinnis, *The Human Constitution*, *Supra* note 2, 225. o.

153. Jones & Goldsmith, *Supra* 27. lábjegyzet, 450. lábjegyzet.

154. *Id.* 452. o.; lásd még Stake, *Supra* 40. lábjegyzet, 1167. o.

155. Jones & Goldsmith, *Supra* 27. lábjegyzet, 444, 453. lábjegyzet.

156. 491 U.S. 110 (1988).

157. *Id.* 113.

158. *Id.*

159. *Id.*

160. *Id.*

161. *Id.* at 114.

162. *Id.*

163. *Id.* at 114-15.

164. *Id.* 115.

165. *Id.*

166. *Id.*

167. *Id.*

168. *Id.* 115-16.

169. *Id.* 116.

170. *Id.*

171. *Id.*
172. *Id.* at 118. Scalia bíró nem idézte a természetre vonatkozó észrevételét.
173. *Id.*
174. *Id.* at 119.
175. *Id.* 121. 176.
- Id.* 121-22. o.
177. *Id.* 122. o. (idézve a Snyder kontra Massachusetts, 291 U.S. 97, 105 (1934) ügyet).
178. *Michael H.* , 491 U.S., 124.
- o.. 179. *Id.* at 124-27.
180. *Id.* 125.
181. *Id.*
182. *Id.* 126.
183. *Id.* at 127.
184. *Id.* 130.
185. *Id.*
186. *Id.*
187. *Id.*
188. *Id.* 130-31.
189. *Id.* 131.
190. Amint azt a III. részben említettük, az evolúcióbiológia jelentős mértékben támogatja az eredetelvű megközelítést, de lehetővé teszi a változtatást is, ha a környezet változik.
191. *Michael H.* , 491 U.S., 124. o..
192. *Id.* at 125.
193. *Id.* 115.

194. AM.JUR.2D, *Illegitimate Children* § 7 (1995).
195. *Id.* 7. §; C.J.S. *Child Born Out of Wedlock* §§ 5, 63 (1991).
196. *Lásd még:* Fruehwald, *Supra* 27. lábjegyzet, 48-49. o.
197. Természetesen a kormánynak képesnek kellene lennie arra, hogy beavatkozzon ebbe a szabadságba, ha az apa bántalmazná a gyermeket, de itt nincs ilyen állítás.
198. McGinnis, *Az emberi alkotmány*, 2. lábjegyzet, 215. o.
199. *Michael H.*, 491 U.S., 130. o..
200. A tabu mentalitás irracionális előítéletekre utal. Pinker professzor azt írta, hogy "az erkölcsi érzék kialakítása minden kultúrában sebezhetővé teszi az embereket abban, hogy a védhető erkölcsi ítéleteket összekeverjék irreleváns szenvedélyekkel és előítéletekkel". PINKER, *supra* note 5, 272. o., 272. o.
201. Brennan bíró különvéleménye megjegyezte, hogy Michael H. együtt élt a lányával, támogatta őt, és kapcsolatot tartott fenn vele. *Michael H.*, 491 U.S., 143. o. (Brennan, J., különvélemény).
202. ANTHONY WALSH, BIOSOCIOLOGY: AN EMERGING PARADIGM 209 (1995) ("A legtöbb főemlős apa nem képes azonosítani utódait, nemhogy kötődő kapcsolatot alakítson ki velük". *Id.* 211. o.); *lásd még* PINKER, *supra* note 5, 252. o.).
203. Mary Kay Kisthardt professzor megjegyezte, hogy annak ellenére, hogy Victoria állt az ügy középpontjában, az a szülők jogaiért folytatott harc lett, és "a pluralitás egyszerűen meghatározta az ő egyéni létezését". Mary Kay Kisthardt, *Of Fatherhood, Families and Fantasy: The Legacy of Michael H. v. Gerald D.*, 65 TULANE L. REV. 585, 628 (1991); *lásd még* Lawrence C. Nolan, "Unwed Children" and their Parents before the United States Supreme Court from Levy to Michael H: *Unlikely Participants in Constitutional Jurisprudence*, 28 CAPITAL U. L. REV. 1, 67 (1999) ("Gyakran előfordul, hogy a szülői jogokkal foglalkozó ügyekben a gyermek a felnőtt követelésének van kitéve, vagy azt figyelmen kívül hagyják."). Kisthardt professzor azt is megjegyezte, hogy "a kapcsolatok folytonossága [amely ebben az esetben létrejött] rendkívül jelentős a gyermekek egészséges pszichológiai fejlődése szempontjából". Kisthardt, *supra*, 630. o.).
204. Kisthardt professzor ráadásul rámutatott, hogy Carole egy időben bátorította a Victoria és Michael közötti kapcsolatfelvételt. Kisthardt, *Supra* 203. lábjegyzet, 626. pont. Kijelentette: "Az olvasónak az a szomorú érzése marad, hogy az anya az egyetlen személy, akinek a jogait ebben az ügyben valóban igazolták, és hogy minden valószínűség szerint ő az, aki a legkevésbé érdemli meg az igazoltatást. *Id.* 627. o.
205. WALSH, *fentebb* 202. lábjegyzet, 212-13. o.
206. Brennan bíró különvéleménye szintén bírálta a többségi határozatnak az "egységes

család" hangsúlyozását, megjegyezve, hogy az egyetlen különbség Michael, Victoria és Carole között az, hogy

Gerald, Victoria és Carole házassága pedig a házasság ténye volt. *Michael H.*, 491 U.S. at 143-44 (Brennan, J., más véleményen). Hozzátette: "Rossz nap a tisztességes eljárás szempontjából, amikor az államnak a szülő-gyermek kapcsolat megszüntetéséhez fűződő érdeke okot ad arra a következtetésre, hogy ez a kapcsolat nem része a tizennegyedik módosítás által védett "szabadságnak".". *Id.* 146-147. o.

207. Janet Dolgin professzor rámutatott, hogy "[a] hagyományos családok, általában vagy egy család megőrzése érdekében a bíróságok hajlandóak voltak manipulálni, sőt elvetni a biológiai tényeket". Janet L. Dolgin, *Just a Gene: Judicial Assumptions About Parenthood*, 40 U.C.L.A. L. REV. 637, 644 (1993). Megjegyezte, hogy a természetes apa apaságát gyakran figyelmen kívül hagyják, mert a jog az apákat - az anyákkal ellentétben - kulturális énjükön keresztül határozza meg, nem pedig biológiai énjükön keresztül. *Id.* 669. o.

208. Ahogy Dolgin professzor megjegyezte: Scalia bíró tehát valójában azzal érvelt, hogy a gyermek mostohaapja "természetesebb" apa, mint a gyermek nemzője." *Id.*

209. *Philip Morris kontra Williams*, 127 S.Ct. 1057 (2007); *State Farm Mut. Auto Ins. Co. kontra Campbell*, 538 U.S. 408 (2003); *BMW of N. Am., Inc. kontra Gore.*, 517 U.S. 559 (1996).

210. Anthony J. Sebok, *Büntető kártérítés*: IOWA L. REV. 957, 959 (2007); lásd még általában Victor E. Schwartz, Mark A. Behrens, & Cary Silverman, *I'll Take That: Legal and Public Policy Problems Raised by Statutes that Require Punitive Damages*, 68 MO. L. REV. 525 (2003); Michael Rustad & Thomas Koenig, *The Historical Continuity of Punitive Damages Awards: Reforming the Tort Reformers*, 42 AM. U. L. REV. 1269 (1993); Dan Quayle, *Civil Justice Reform*, 41 AM. U. L. REV. 559 (1992); Cass R. Sunstein, Daniel Kahneman, & David Schkade, *Assessing Punitive Damages (with Notes on Cognition and Valuation in Law)*, 107 YALE L. REV. 2071 (1998); John Calvin Jefferies, Jr: *A Comment on the Constitutionality of Punitive Damages*, 72 VA. L. REV. 139 (1986).

211. *BMW*, 517 U.S., 562. o.

212. *Philip Morris*, 127 S.Ct., 1062. o.; *BMW*, 517 U.S., 568. o.; lásd még *State Farm*, 538 U.S., 416. o..

213. *BMW*, 517 U.S., 568. o.

214. *Philip Morris*, 127 S.Ct., 1066. o. (Stevens, J., más véleményen); lásd még: *State Farm*, 538 U.S., 416. o..

215. *BMW*, 517 U.S., 559. o.

216. *Id.* 562. 217.

Id. 563-64. o.

218. *Id.* 565.

219. *Id.* 566.
220. *Id.* 567.
221. *Id.* 568.
222. *Id.* 571.
223. *Id.*
224. *Id.* 572-74.
225. *Id.* 574.
226. *Id.* 574-75.
227. *Id.* 575-76. o.
228. *Id.* 576.
229. *Id.* 580.
230. *Id.* 582.
231. *Id.*
232. *Id.* 583-84.
233. *Campbell*, 538 U.S., 408.
o.
234. *Id.* 412.
235. *Id.* 413.
236. *Id.*
237. *Id.*
238. *Id.*
239. *Id.* 414.
240. *Id.* 415.
241. *Id.*
242. *Id.* 419-26.

243. *Id.* 419-20.
244. *Id.* 423.
245. *Id.* 425.
246. *Id.* 426.
247. *Id.* 427.
248. *Philip Morris*, 127 S.Ct., 1060. o.
249. *Id.* at 1060-61.
250. *Id.*
251. *Id.* at 1063.
252. *Id.*
253. *Id.*
254. *Id.*
255. *Id.* at 1065.
256. Hoffman & Goldsmith, *Supra* 27. lábjegyzet, 627. lábjegyzet.
257. *Id.* 630. o.; *lásd még* PINKER, *supra* note 5, 261. o. ("A való világban az emberek genetikailag különböznek önző hajlamaikban.").
258. HAUSER, *supra* note 5, at 243, 254, 272, 319 ("Lehet, hogy a csalók felderítésére való képességünk része egy általánosabb képességnek, hogy rájövünk, ha valaki vagy valami megsértett egy szabályt."). *Id.* 272. o.); Jones, *Time-Shifted Rationality*, *supra* note 15, 1180. o.; GOLDSMITH, *supra* note 1, 231. o. ("Az Ön érdekeit is jól szolgálja, ha ügyesen felismeri, ha mások becsapják Önt.").
259. Hoffman & Goldsmith, *Supra* 27. lábjegyzet, 630-31. o.
260. *Id.* 631. o.; *lásd még* HAUSER, *supra* 5. o., 81. o. ("[T]he only way to guarantee stable, cooperative societies is ensuring open inspection of reputation and providing opportunities for punishing cheaters."); Jones & Goldsmith, *supra* 27. o., 441. o. ("[P]eople will often for disego a benefit to impose a cost on someone they consider to be unfair, or will take some costs to even bigger costs on someone else.").
261. Hoffman & Goldsmith, *supra* note 27, at 633; *lásd még* HAUSER, *supra* note 5, at 99 (Behavioral biology "highlight[s] the importance of punishment in the evolution of cooperation,

és különösen az emberi civilizáció egyedi formáiban, amelyek évezredekken át kialakultak és fennmaradtak a széttörésükre irányuló kísértésekkel szemben.").

262. Hoffman & Goldsmith, *supra* note 27, at 634; *lásd még* HAUSER, *supra* note 5, at 285, 398 ("Az ilyen önérdekű társadalmak tagjai a büntetés állandó fenyegetése miatt ragaszkodnak a kötelezettségvállalásokhoz és más társadalmi normákhoz". *Id.* 285. o. "Ilyen büntetés hiányában az együttműködés romlik, mivel az egyének hibáznak". *Id.* at 398); Erin O'Hara and Douglas Yarn, *On Apology and Consilience*, 77 WASH. L. REV. 1121, 1153 (2002) ("A megtorlásra irányuló érzelmi készletelés, amelyet néha megtorló ösztönnek neveznek, lehet tehát adaptív.").

263. Jones & Goldsmith, *Supra* 27. lábjegyzet, 459-60. o. Máshol azt állították, hogy "a jog a viselkedés mozgatókarra szolgáló kar, amelynek az emberi viselkedés modellje a forgópontja". *Id.* 415. o.

264. *Id.* 462.

265. *Id.* 463.

266. *Id.* 464.

267. *Id.*

268. *Id.* 441. o.; HAUSER, *Supra* note 5, 79. o.

269. Hoffman & Goldsmith, *Supra* 27. lábjegyzet, 637., 639. lábjegyzet. 270. HAUSER, *supra* note 5, 124., 125., 143., 149., 207. o.

271. *Id.* at 143.

272. *Id.* 149.

273. *Id.* at 207.

274. *Id.* 398, 404.

275. Hoffman & Goldsmith, *Supra* 27. lábjegyzet, 640.

lábjegyzet. 276. *Id.* 639-40. o.

277. Sunstein et. al., 210. lábjegyzet, 2075. o.

278. Fruehwald, *supra* note 18, 36-38. o.; *lásd még* HAUSER, *supra* note 5, 109. o. ("A büntetés bármilyen formában történő potenciális elrettentő funkciójának figyelmen kívül hagyása a büntetés egyik legjelentősebb nevelési funkciójának figyelmen kívül hagyását jelenti.").

279. McGinnis professzor azt írta, hogy "sok egyéntől elvárhatjuk, hogy bizonyos körülmények között úgy viselkedjen, mintha viszonzni akarná, holott ehelyett szándékában áll disszidálni". McGinnis, *The*

Emberi alkotmány, 2. lábjegyzet, 218. o.

280. Catherine M. Sharkey, *Punitive Damages as Social Damages*, 113 YALE L.J. 347, 359 (2003); *lásd még* Sunstein et. al., *Supra* note 210, at 2075 ("Punitive damages can, in theory, take account of the infrequency of private suits by penalizing defendants enough ex post that they will undertake optimális óvintézkedéseket ex ante.").

281. Elliot, *Supra* 13. lábjegyzet, 610. o.; *lásd még* O'Hara & Yarn, *Supra* 262. lábjegyzet, 1156. o. ("a megtorlás túlságosan költségessé teheti az együttműködés elmulasztását. . .").

282. Rustad & Koenig, *Supra* note 210 , at 1277 ("A büntető kártérítés doktrínája azon kevés jogorvoslatok egyike, amely képes korlátozni egy olyan óriásvállalatot, amely hajlandó és képes kihasználni kevésbé erős "ellenfeleit".").

283. A Mitchell Polinsky & Steven Shavell, *Punitive Damages: An Economic Analysis*, 111 HARV. L. REV. (1998); *lásd még* Sharkey, *Supra* 280. lábjegyzet, 367. lábjegyzet.

284. *Lásd a fenti* 264-67. lábjegyzetet és a kísérő szöveget.

285. Jones & Goldsmith, *Supra* note 27, 459., 464. o.

286. Owen D. Jones, *Könyvkritika: A nemi erőszak valósága: Tudomány és politika, okok és jelentések: A nemi erőszak természetrajza: A szexuális kényszerítés biológiai alapjai*. Randy Thornhill & Craig T. Palmer, 86 CORNELL L. REV. 1386, 1418 (2001).

287. *BMW* 517 U.S., 574-75. o.

288. Például az alabamai jog a büntető kártérítési ítéletek felülvizsgálata során figyelembe veszi, hogy "voltak-e más polgári peres eljárások ugyanazzal az alperessel szemben, ugyanazon magatartás alapján". *Gore*, 517 U.S. at 612 n.4 (Ginsburg, J., másként vélekedett). Alternatívaként Sharkey professzor azt javasolta, hogy ahelyett, hogy egyetlen felperesnek járna, a büntető kártérítést tartsák meg a másoknak okozott kár kompenzálására. Sharkey, *Supra* 280. lábjegyzet, 433. pont.

289. Sunstein et. al., *Supra* note 210, 2078., 2100.

o. 290. *Id.* 2077-78.

291. *Id.* at 2078, 2142.

292. Sharkey, 280. lábjegyzet, 370-73. o.,.

293. Egyes államok már most is valami hasonlót tesznek. *Lásd Gore*, 517 U.S., 616-18. o. (Ginsburg, J. eltérő véleményének függeléke).

294. Sharkey, *Supra* 280. lábjegyzet, 389. lábjegyzet.

295. *Id.* 391.

296. *Id.* 354. 297.

Id. 391-414. o.

298. PINKER, *supra* note 5, at ix ("Úgy vélem, hogy a politikával kapcsolatos viták szinte mindig az egymással versengő értékek közötti kompromisszumokról szólnak, és a tudomány alkalmas arra, hogy azonosítsa a kompromisszumokat, de nem arra, hogy megoldja azokat. Sok ilyen kompromisszum - mutatom be - az emberi természet sajátosságaiból ered, és ezek tisztázásával remélem, hogy kollektív döntéseinket - bármi legyen is az - megalapozottabbá tehetem.").

299. *Lásd a fenti* 213. lábjegyzetet és a kísérő szöveget.